

JULKISEN ALAN työeläkeosaaja

TOIMINTAKERTOMUS
2016

Toimintakertomus 2016

SISÄLTÖ

Toimitusjohtajan katsaus.....	2
Hallituksen toimintakertomus	5
Toimintaympäristö	5
Asiakkuudet ja asiakkaat.....	6
Maksutulo	7
Eläkkeet ja etuudet	8
Työelämäpalvelut ja työurien tukeminen	11
Sijoitustoiminta.....	13
Tytär- ja osakkuusyhtiöt.....	15
Eläkevastuurahasto	15
Kevan jäsenyhteisöjen eläkejärjestelmän karttuneiden etuuksien pääoma-arvo.....	16
Toimintakulut, poistot ja lakisääteiset maksut.....	16
Hallinto	17
Henkilöstö.....	18
Tietohallinto	18
Sisäinen valvonta	18
Tulevaisuudennäkymät.....	20
Liite: Eläkelakikohtaiset taulukot	21
Hallintoelimet.....	25

Toimitusjohtajan katsaus

Vuosi 2016 oli Kevan toimintaympäristön muutosten kannalta merkittävä. Vuoden aikana pääministeri Juha Sipilän hallitus teki useita isoja rakenneuudistuksia koskevia päätöksiä, joista merkittävin liittyy sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamiseen 2019. Jos uudistukset toteutuvat esitetyn mukaisesti, Kevasta on tulossa selkeästi kunta- ja maakuntakonsernien eläkevakuuttaja. Hallituksen esitysluonnoksessa sote- ja maakuntalainsäädännöksi lähdetään siitä, että uudet sote-toimijat olisivat Kevan jäsenyhteisöjä ja maakuntien konserneihin kuuluvat yhtiöt voisivat hakea Kevan jäsenyhteisöiksi kuntien määräysvallassa olevien yhtiöiden tapaan. Esitetty ratkaisu on luonteva, ja osaltaan turvaa paitsi siirtyvän henkilöstön lisäeläketurvan, myös eläketurvan rahoituksen. Samassa yhteydessä myös Kevan eläkemaksurakenne päätettiin uudistaa vastaamaan uutta kunta- ja maakuntarakennetta ja -rahoitusta.

Maan hallitus päätti 5.4.2016 asiakkaan valinnanvapauden toteuttamisesta sote-palveluissa. Lainsäädäntöluonnos julkistettiin juuri ennen joulua. Alustavien arvioiden mukaan valinnanvapauden piirissä olisi vuosina 2019–2020 noin neljännes toiminnan kuluista ja vuodesta 2023 alkaen ainakin noin 40 prosenttia. Arviot tarkentuvat myöhemmin. Kevan arvion mukaan henkilöstön palkkasummaosuudet lienevät hyvin lähellä vastaavat.

Kevan eläkejärjestelmän piiriin kuuluvien määrä saattaa kuitenkin supistua merkittävästikin, mikäli ratkaisuun liitetty kansalaisen valinnanvapaus muuttaa merkittävästi yksityisen ja julkisen tuotannon markkinaosuuksia.

Joulukuussa 2016 asetettiin erillinen virkamiestyöryhmä rajaamaan sote- ja maakuntauudistuksen vaikutusta eläkejärjestelmiin. Työryhmän on tarkoitus tehdä ehdotuksensa keväällä 2017. Toimeksiantonsa mukaisesti työryhmän tulee valmistella esitys, jolla sote-alalla toimivien työeläkejärjestelmä säilyy samana

kuin se on vuoden 2018 lopussa työnantajavaihdoista riippumatta. Kevan kannalta siirtymävaiheen ratkaisu on tärkeä. Ilman toimivaa erillisratkaisua uhkana on tasausmaksun nousupaine, jolla on vaikutusta kuntatalouteen ja maakuntien rahoitukseen. Kevan eläkejärjestelmässä eläkkeiden rahoitus on kestävä vain, jos nykysäännöin näköpiirissä ei ole sitä hetkeä, jolloin arvioituja eläkemenoja ei pystytä rahoittamaan.

Sote- ja maakuntauudistuksen reformiministeriöryhmä ilmoitti joulukuussa 2016, että keväällä 2017 asetetaan työryhmä selvittämään kunnallisen ja

yksityisen sektorin eläkejärjestelmän yhdistämisen mahdollisuuksia ja sote- ja maakuntauudistuksen mahdollisesti aiheuttamia muita muutoksia eläkejärjestelmään. Keva kannattaa työryhmän perustamista. Työryhmän selvitystyön tulee olla rajattu, muttei liian tiukasti. Selvitystyössä on aidosti esitettävä hyviä ja toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoja vakuutettujen, työntajien, koko työeläkejärjestelmän ja julkisen talouden näkökulmasta. Työryhmän työn pohjalta asiakokonaisuuden käsittely jatkuu yli seuraavien eduskuntavaalien.

Kuntatalous ja kunta-alan henkilöstö

Kunnissa sopeutettiin taloutta ja haetaan pitkäaikaisia säästöjä. Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2016 tilinpäätösarviot näyttävät kuntatalouden vahvistuneen selvästi edellisvuoteen verrattuna, mutta toimintojen tehostamista jatketaan edelleen. Kuntien toimintakulut kasvoivat maltillisesti eli reilun prosentin toimintatulojen pysyessä edellisen vuoden tasolla. Vuosikatteet vahvistuivat vuonna 2016 yhteensä puolella miljardilla eurolla. Lainakanta jatkoi edelleen kasvuaan, joskin hidastuen.

Valtiovarainministeriön laskelmien mukaan kilpailukyky sopimus supistaa kuntasektorin toimintamenoja vuonna 2017 vuoteen 2016 verrattuna 683 miljoonaa euroa. Nettovaikutus kuntien talouteen on vuonna 2017 yhteensä -168 miljoonaa euroa lähinnä lomarahojen leikkauksesta johtuvien verotulojen menetyksen ja valtionosuusmuutosten takia.

KT:n Kuntatyöntajien tiedustelun mukaan kunta-alalla säästettiin vuonna 2016 henkilöstömenoista keskimäärin 1,7 prosenttia. Tämä on noin 350 miljoonaa euroa koko kunta-alan työvoimakustannuksista, jotka ovat 21 miljardia euroa. 2017 säästötarpeiden arvioidaan olevan suuruusluokaltaan saman tasoisia kuin viime vuonna. Kunnat supistavat henkilöstöään lähitulevaisuudessa lähinnä eläkepoistuman kautta. Korvausrekrytointeja ei tehtäne samassa suhteessa kuin henkilöstöä eläköityä. KT:n tiedustelun mukaan kunta-alan henkilöstö vähenee lähivuosina niin, että vuonna 2018 kuntasektorilla työskentelisi 414 000 palkansaajaa.

Kunnallisen eläkejärjestelmän mukaan vakuutettuja oli vuoden 2016 lopussa noin 520 000 työntekijää eli noin 2 000 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Kevan jäsenyhteisöjen KuEL-palkkasumma oli 16 888 miljoonaa euroa, mikä oli 68 miljoonaa euroa (0,4 prosenttia) enemmän kuin vuonna 2015. Vuoden 2016

palkkasumman reaalin kasvu oli lähellä nollaa. Lähitulevaisuudessakin Kevan eläkejärjestelmän palkkasumman kehitykseen liittyy merkittävää epävarmuutta erityisesti sote-järjestelmän valinnanvapaudesta johtuen.

Työeläkemaksut

Työmarkkinakeskusjärjestöjen 2016 neuvottelema kilpailukyky sopimus oli merkittävä saavutus suomalaisen työn ja yritysten kilpailukykyyn kannalta pidemmällä aikavälillä. Tosin uuden neuvottelujärjestelmän, ns. Suomen mallin, toteutuminen käytännössä on vielä avoimena.

Sopimuksessa sovittiin, että työntekijän työeläkemaksu nousee asteittain yhteensä 1,2 prosenttiyksikköä 2017–2020. Vastaavasti työnantajan työeläkemaksu alenee samalla määrällä. Kevan eläkejärjestelmässä palkansaajan eläkemaksu vastaa yksityisen sektorin maksua, mutta työntajamaksusta päättää Kevan valtuuskunta. Valtuuskunta päätti alentaa työntajien eläkemaksua vuodelle 2017 noin 1,26 prosenttiyksikköä. Alennuksessa on otettu huomioon 2017 eläkeuudistuksen maksutasoa alentava vaikutus 0,86 prosenttiyksikköä täysimääräisesti. Maksun alennus alentaa kuntien toimintamenoja noin 260 miljoonalla eurolla.

Sijoitusvuosi

Sijoitusvuosi oli vaihteleva. Vuoden ensimmäinen neljännes osoittautui ennustettua huonommaksi niin maailmatalouden kuin osin myös pääomamarkkinoiden osalta. Vuoden alussa odotettiin maailmantalouden ja etenkin Yhdysvaltojen talouskehityksen olevan kohtalaisella nousu-uralla. Korkotasot olivat painuneet jo vuoden 2015 tasolle, joita ei aiemmin oltu voitu edes kuvitella kohdattavan. Keskuspankit ovat tuoneet markkinoille niin valtaisia määriä likviditeettiä, että vanhat pelisäännöt alkavat olla todellakin vanhentuneita.

Vuoden toisella neljänneksellä positiivisia talousuutisia saatiin lähinnä Yhdysvalloista, sieltäkin tosin aika ristiriitaisia uutisia. Euroopassa selkeän talouskasvun alkamista odotettiin edelleen. Kiina sinnitteli kohtalaisesti, eikä ollut lopulta paljon uutisissa. Jakson uutispommi oli Britannian EU-äänestyksen kääntyminen Britannian EU-eron, Brexitin puolelle. Kuten varmasti moni muukin taho myös pääomamarkkinatoimijat olettivat, että äänestyksessä päädytään Britannian EU:ssa pysymisen puolelle. Toisin kävi ja

markkinat yllätettiin pahemman kerran. Brexitin alkujärkytyksen jälkeen riskipitoisemmat sijoitukset, osakkeet etunenässä, korjasivat yllättävän nopeasti takaisin nousu-uralle.

Kolmannella vuosineljänneksellä edellä kuvattu kehitys jatkui. Maailmantalouden kehitys oli edelleen huteralla pohjalla. Massiivisesta elvytyksestä ja likviditeetistä huolimatta talouskasvu ja odotettu inflaatiokehitys eivät suostuneet lähtemään liikkeelle toivotulla tavalla. Siitä huolimatta osakemarkkinatkin nousivat jakson loppuun mennessä jo selvästi plussalle listattujenkin osakkeiden osalta. Esimerkiksi Kevan korkosalkun tuotto nousi syyskuun loppuun mennessä jo lähemmäs kuutta prosenttia. Reaalimaailmaan ja -talouteen suhteutettuna tuottoluvut olivat jo silloin aikamoisia; mutta ne kuvasivat entistäkin enemmän maailmantalouteen ja pääomamarkkinoille syntynyttä entisistä normaaliksi ymmärretystä poikkeavaa tilannetta.

Yhdysvaltojen vaalien tulos oli kuin kopio Britannian EU-vaalista, tulos yllätti ennusteet ja pääomamarkkinat. Etukäteiskäsitysten mukaan toteutuneen vaalituloksen olisi pitänyt aiheuttaa lähes paniikinomaiset seuraamukset markkinoilla. Toisin kävi, esim. osakemarkkinoilla koettiin lyhytaikainen nyrjähdys, mutta sitten markkinat kääntyivätkin nousuun.

Maailmataloudessa on parhaillaan käynnissä hiukan aiempaa myönteisempi vire. Yhdysvalloissa talouskasvu on vahvaa ja esim. työllisyysluvut hyvät. Kiina etenee aika lailla vanhoilla urillaan talouskasvun hidastuessa. Kiinan väestön ikärakenteen muutos asettaa maalle kasvavia haasteita. Euroopassa ja myös Suomessa on nähtävissä selvästi positiivista, joskin varovaista talouskehitystä.

Kevan uudistukset

Vuonna 2016 Kevassa jatkettiin eläkeuudistuksen voimaan tuloon valmistautumista muun muassa tietojärjestelmien muutostyöllä ja koulutuksella. Lisäksi uudistettiin Kevan organisaatio mm. vahvistamalla asiakkuustoimintaa ja viestintää sekä tarkistamalla johtoryhmän kokoonpanoa. Muutokset astuivat voimaan vuoden 2017 alusta.

Keva-lakia uudistettiin vuoden aikana jäsenyhteisöjen jäsenyyksiä laajentamalla maakuntauudistukseen liittyen sekä maksuperusteiden osalta ja aloitettiin Keva-lain Kevan hallintoa ja eri toimielinten toimivaltasuhteita koskevien säädösten valmistelutyö.

Keva aloitti vuonna 2016 valmistautumisen sen historian ehkä suurimpaan muutokseen vauhdilla. Keva

uudistuu strategisten hankkeiden avulla vuoteen 2019 mennessä. Tavoitteena on, että Keva on vuonna 2019 asiakaskokemukseltaan ja kilpailukyvyltään työeläkealan paras. Tähän kunnianhimoiseen tavoitteeseen päästään, kun asiakaslähtöisyys ymmärretään koko Kevassa yhdenmukaisella tavalla ja kykenemme palvelemaan asiakkaita Kevan strategian, palveluperiaatteiden ja palvelumallien mukaisesti. Laadukkailla ja kilpailukykyisillä palveluilla sekä maksupolitiikalla varmistetaan osakeyhtiöiden pysyminen Kevan asiakkaina. Kevan palvelujen laatua ja jo tällä hetkellä verrattain hyvällä tasolla olevaa kustannustehokkuutta vahvistetaan erityisesti digitalisaation mahdollisuuksia hyödyntämällä. Lisäksi kehitetään vastuullisuusohjelmaa ja Kevan työkuultuuria sekä johtamista.

Keva on myös valtion ja evankelis-luterilaisen kirkon ja Kelan henkilöstön eläketurvan toteuttaja. Kokemus on osoittanut, että kustannussäästöjä on saatu odotetusti ja vakuutettujen tyytyväisyys palveluun on ollut hyvällä tasolla.

Vuonna 2016 Keva maksoi valtion eläkkeitä 4 502 miljoonaa euroa, missä oli kasvua edelliseen vuoteen noin 62 miljoonaa euroa eli runsas prosentti. Valtion eläkkeitä oli vuoden lopussa maksussa noin 259 000 kappaletta, vajaat 2 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Evankelis-luterilaisen kirkon eläkkeitä Keva maksoi noin 188 miljoonaa eli noin 4 prosenttia enemmän kuin 2015. Yhteistyö Valtion, kirkon ja Kelan suuntaan on ollut aktiivista.

Maaliskuussa 2017

Timo Kietäväinen
toimitusjohtaja

Hallituksen toimintakertomus 2016

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Vuonna 2016 vilkkaimmat yhteiskunnalliset keskustelut käytiin kilpailukyky sopimuksesta, sote- ja maakuntauudistuksesta sekä kansalaisen valinnanvapaudesta. Hallituksen esittämät toimenpiteet tähtäävät Suomen taloustilanteen parantamiseen sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Erityisesti sote- ja maakuntauudistukseen sisältyvällä kansalaisen valinnanvapaudella olisi suuria vaikutuksia Kevan jäsenyhteisöjen eläkejärjestelmälle.

Epävarmuus maailmantaloudessa kasvoi vuoden aikana poikkeuksellisen suureksi. Britannian EU-erosta järjestetty kansanäänestys päättyi Brexit-leirin voittoon ja edessä ovat euroalueen talouskasvua jarruttavat, pitkäkestoiset neuvottelut eron ehdoista. Epävarmuutta maailmantalouden näkyelmiin lisäsi myös Yhdysvaltain presidentinvaalin tulos.

Kansainvälisen talouden tilanne heikentää osaltaan Suomen talouden näkyviä. Loppuvuodesta saatiin kuitenkin positiivisia uutisia, luottamus talouteen on vahvistunut ja pitkä taantuma on päättynyt. Luottamuksen vahvistuminen on osittain seurausta työllisyys- ja työttömyysasteen myönteisestä kehityksestä, vaikka pitkäaikaistyöttömyys onkin kasvanut edelleen. Myös teollisuuden alamäki näyttäisi taittuneen, sillä kilpailukyky sopimus parantaa pidemmällä aikavälillä hintakilpailukykyä ja rahapolitiikka tukee kasvua. Talous on palannut kasvu-uralle yksityisen kulutuksen ja investointien tukemana. Euroalueen vienti nosti kokonaisviennin kasvuun. Julkisen velan kasvu jatkui ja sen ennustetaan nousevan noin 66 prosenttiin BKT:sta.

Kuntatalouden tila on tällä hetkellä melko vakaa, mutta näkyvät ovat haastavia huonon talouskasvun, heikentyvän huoltosuhteen ja julkisen sektorin sopeuttamisen vuoksi. Kuntien henkilöstöönkin ulottuvien säästöjen seurauksena Kevan jäsenyhteisöjen eläkejärjestelmän palkkasumman kasvu jäi vähäiseksi. Kuntien sosiaali- ja terveyspalvelujen

kokonaisulkoistukset yksityisille yrityksille jatkuivat ja ulkoistamista pohditaan vielä monissa kunnissa.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä maakuntauudistuksen seurauksena yli puolet kuntien ja kuntayhtymien työntekijöistä siirtynee vuoden 2019 alussa maakuntakonsernien palvelukseen. Myös eräitä valtion aluehallintoon liittyviä tehtäviä siirretään maakunnille henkilöstöineen. Maakunnat ovat hallituksen linjausten mukaan Kevan jäsenyhteisöjä ja niiden yhtiöt voivat liittyä Kevan jäsenyhteisöiksi samoin ehdoin kuin kuntien yhtiötkin.

Sote-uudistus sai yllättävän käänteen huhtikuussa, kun hallitus tarkensi linjaansa kansalaisen valinnanvapaudesta. Valinnanvapautta lukuun ottamatta uudistuksen esitysluonnos oli lausuntokierroksella syksyllä. Valinnanvapautta koskevan osuuden tarkemmat linjaukset julkistettiin joulukuussa ja saatettiin lausuntokierrokselle helmikuun alussa. Niiden mukaan valinnanvapaus tulisi toteutumaan laajana – jopa 2/3 sote-toiminnan kuluista olisi valinnanvapauden piirissä.

Valinnanvapaudella on merkittävä vaikutus eläkejärjestelmien vakuutettujen määrille ja rahoitukselle. Reformiministeriryhmä linjasi joulukuussa, että näitä vaikutuksia hillitään vuosien 2019-2025 aikana siirtymäajan ratkaisulla, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon piirissä työskentelevien työntekijöiden eläketurva järjestettäisiin siirtymäajan lähtökohtaisesti samassa eläkejärjestelmässä, kuin missä se on järjestetty vuoden 2018 lopussa.

Vuosi 2016 oli yllättävä monin tavoin, myös sijoitustoiminnan osalta. Sijoitustuottojen osalta odotukset vuodelle olivat heikot. Korkotasoa oli jo vuoden alkaessa painunut historiallisen alas. Osakesijoituksilla oli takanaan monta hyvää vuotta finanssikriisin jälkeen. Odotuksista huolimatta korot laskivat edelleen ja korkosijoituksille saatiin kaikki odotukset ylittänyt tuotto. Myös osakesijoitukset tuottivat hyvin, etenkin

aivan vuoden lopun voimakkaasta noususta johtuen. Kaikista toimintaympäristön haasteista huolimatta sijoitusvuodesta 2016 tuli hyvä.

Toimintaympäristön muuttuessa Kevankin tulee uudistua. Uudistaminen organisoitiin Keva 2019 -hankkeisiin. Hankkeissa kehitetään asiakkuuksia, maksurakennetta, vastuullisuutta, brändiä ja toimintakulttuuria sekä hyödynnetään digitaalisuutta. Johtoryhmä toimii hankkeiden ohjausryhmänä. Hankkeet jatkuvat vuosina 2017–2019.

Säädösmuutokset

Vuonna 2016 vahvistettuja muutoksia eläkesäännöksiin

Julkisten alojen eläkelakiin tehtiin vuonna 2016 eläkeuudistukseen liittyviä muutoksia, jotka tulevat pääosin voimaan vuoden 2017 alusta. Lisäksi eläkelakeihin ja lakiin Kevasta tehtiin toimeenpanoa selkeyttäviä teknisiä luonteisia korjauksia.

Julkisten alojen eläkelakiin tehtiin muun muassa uuden tartuntatautilain säätämistä aiheuttavat muutokset. Yksityisten alojen suojattuihin lisäeläkejärjestelyihin liittyviä säännöksiä täydennettiin eläkkeellä olevien tai eläkeiän täyttäneiden henkilöiden osalta. Säännöksen piirissä olevilla on oikeus saada julkisten alojen eläke ilman varhennusvähennystä 63 vuoden iässä.

Eläkemaksujen vanhentumisaikoja koskevia säännöksiä yhdenmukaistettiin ja eläkemaksun määräämistä sekä aiheettomasti maksetun eläkemaksun palauttamista koskevat vanhentumisajat ovat jatkossa samanlaiset.

Kilpailukyky sopimukseen liittyvät eläkemaksumuutokset

Kilpailukyky sopimuksen vuoksi eläkemaksuja koskeviin säännöksiin vahvistettiin muutokset, joiden perusteella työntekijän maksuosuus eläkemaksuista kasvaa ja työnantajan osuus vastaavasti pienenee. Työntekijän eläkemaksua nostetaan ja vastaavasti työnantajan eläkemaksua lasketaan yhteensä 1,2 prosenttiyksikköä vuosien 2017–2020 aikana. Työntekijän eläkemaksua nostetaan 0,2 prosenttiyksikköä vuosina 2017 ja 2018 sekä 0,4 prosenttiyksikköä vuosina 2019 ja 2020.

ASIAKKUUDET JA ASIAKKAAT

Kevalla oli 2 293 työnantaja-asiakasta 31.12.2016. Näistä 1 033 oli kunta-alan organisaatioita, 968 valtion organisaatioita ja 291 seurakuntia tai seurakuntayhtymiä. Lisäksi Kela on Kevan työnantaja-asiakas.

Keva hoitaa noin 1,2 miljoonan julkisen sektorin työntekijän ja eläkkeensaajan työeläkepalveluita. Näistä vakuutettuja on noin 670 000 ja eläkkeensaajia 577 000.

Asiakaspäälliköillä oli vuoden aikana noin 300 asiakastapaamista. Lisäksi työnantaja-asiakkaiden johtoa tavattiin kumppanuuskierroksella, jossa tehtiin tutuksi Kevan uutta asiakkuuksien hoitotapaa. Näitä tapaamisia oli 26.

Vuoden aikana Kevaan soitti 152 000 henkilöasiakasta ja lähes 4 000 työnantaja-asiakkaan edustajaa. Henkilöasiakaspuheluista 121 800 koski yleistä eläkeneuvontaa ja loput eläkkeen maksamista. Puheluita oli 12 300 enemmän kuin vuotta aiemmin. Henkilöasiakkaiden kirjallisiin tiedusteluihin Keva antoi vuoden 2016 aikana 16 550 vastausta, joka oli noin 2 200 enemmän kuin vuonna 2015. Kevan eläkeneuvonnan asiakaspalvelupiste palveli 885 asiakasta. Asiakaspalvelupiste siirtyi vuoden 2016 alusta pelkästään ajanvarauksella toimivaksi ja ajanvarausta soittaneen asiakkaan asia pystyttiin usein hoitamaan jo puhelun yhteydessä.

Keva siirtyi asiakkaiden teitittelystä sinutteluun vuoden 2016 aikana. Myös asiakkaille menevien tekstien ymmärrettävyyttä parannettiin, termejä selkeytettiin ja kirjeiden rakennetta muutettiin entistä asiakasystävällisemmäksi.

Henkilöasiakkaat asioivat yhä useammin verkkopalveluissa. Omat eläketietosi -palveluun kirjaututtiin 606 000 kertaa vuonna 2016. Kirjautumisten määrä kasvoi edellisvuodesta noin 50 prosentilla.

Omat eläketietosi -palvelua uudistettiin eläkeuudistuksen mukaisilla laskureilla. Lisäksi hakemuspalvelua uudistettiin. Uudessa palvelussa hakijan pohjatiedot ovat valmiina, mikä helpottaa eläkkeen hakemista. Omat eläketietosi -palvelun käyttäjätyytyväisyys kasvoi uudistusten myötä.

Verkkosivujen suosio näkyi myös Kevan verkkosivujen kävijämäärissä. Vuonna 2016 sivuilla oli

1,5 miljoonaa käyntiä. Kasvua vuoteen 2015 verrattuna oli 9 prosenttia. Työnantajien verkkopalveluun kirjaututtiin 40 471 kertaa.

Kevan verkkosivuja ja työnantajien verkkopalvelua uudistettiin vuoden 2016 aikana. Uudet verkkosivut avattiin vuoden 2017 alussa samaan aikaan Kevan uuden ilmeen julkistamisen yhteydessä.

Asiakkaiden palautteen järjestelmälliseen ja jatkuvaan keräämiseen luotiin vuonna 2016 uusi prosessi, se otettiin käyttöön vuoden 2017 alussa uusien Kevan verkkosivujen julkistamisen yhteydessä.

Asiakastytytyväisyyskyselyn mukaan 80 prosenttia työnantaja-asiakkaista arvioi Kevan onnistuneen hyvin tai erinomaisesti toiminnassaan. Henkilöasiakkailla vastaava luku oli 86 prosenttia.

Työnantaja-asiakkaiden mielestä yhteistyö Kevan kanssa on pääosin kehittynyt edelleen erinomaiseen tai hyvään suuntaan. Kevan tärkeimmät palveluperiaatteet ovat ammattitaitoisuus, lupauksen lunastaminen, selkeys ja vaivattomuus. 84 prosenttia vastaajista katsoo Kevan onnistuneen näissä erinomaisesti tai vähintään hyvin.

Kevan palvelut koettiin pääosin hyvinä ja niiden katsottiin parantuneen viimeisen vuoden aikana. Erityisesti asiakasneuvonnasta on asiakkaille jäänyt hyvä ja myönteinen mielikuva ja sen toimintaan ollaan tyytyväisiä. Keva nähdään nopeana, asiallisena, asiantuntevana, ystävällisenä ja luotettavana eläkepalveluiden tarjoajana. Eläkkeen hakuprosessi on sujuva, selkeä ja ymmärrettävä. Asiakaspalautteen mukaan kehitettävää on lähinnä yksittäisissä asiakaspalvelutilanteissa.

MAKSUTULO

Kunnallisen eläkejärjestelmän mukaan vakuutettuja oli vuoden 2016 lopussa noin 520 000 työntekijää eli noin 2 000 vähemmän kuin vuotta aiemmin. KuEL-palkkasumma oli 16 888 miljoonaa euroa, mikä oli 68 miljoonaa euroa (0,4 prosenttia) enemmän kuin 2015.

KuEL-maksutuloa kertyi vuonna 2016 kaiken kaikkiaan 4 966 miljoonaa euroa (5 013 miljoonaa euroa vuonna 2015), mikä oli 29,40 prosenttia palkkasummasta (29,81 prosenttia vuonna 2015). Maksutulo supistui edellisvuoteen verrattuna 47 miljoonaa euroa (-0,9 prosenttia). KuEL-maksutulo koostui neljästä eri

osasta eli työnantajan ja työntekijän palkkaperusteisesta maksusta sekä työntajalta perittävistä eläkemenoperusteisesta ja varhaiseläkemenoperusteisesta maksusta.

Palkkaperusteista maksua kerättiin 3 933 miljoonaa euroa, käytännössä sama määrä kuin vuonna 2015. Työntekijöiden osuus maksusta oli 1 045 miljoonaa euroa ja työnantajien 2 888 miljoonaa euroa. Vuonna 2016 palkkaperusteinen maksu oli keskimäärin 23,29 prosenttia palkoista eli 0,1 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2015. Maksu jakaantui vuonna 2016 siten, että alle 53-vuotiailta työntekijöiltä perittiin maksua 5,7 prosenttia, 53 vuotta täyttäneiltä 7,20 prosenttia ja työnantajilta 17,10 prosenttia.

Eläkemenoperusteista maksua perittiin jäsenyhteisöiltä Kevan valtuuskunnan päätöksen mukaisesti 880 miljoonaa euroa, mikä palkkasummaan suhteutettuna teki 5,21 prosenttia. Eläkemenoperusteinen maksu pieneni edelliseen vuoteen verrattuna 66 miljoonaa euroa ja 7 prosenttia.

Varhaiseläkemenoperusteista maksua perittiin valtuuskunnan päätöksen mukaisesti 152 miljoonaa euroa, mikä oli 0,9 prosenttia palkkasummasta. Kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli 18 miljoonaa euroa.

Taloudellinen tuki on ryhmähenkivakuutusta vastaava etuus, joka suoritetaan kunnallisen viranhaltijan tai työntekijän kuoltua hänen edunsaajilleen. Vuoden 2016 lopussa oli taloudellisen tuen järjestänyt Kevan kautta 710 jäsenyhteisöä. Taloudellisen tuen maksusuoksia peritään vuodelta 2016 noin 5,5 miljoonaa euroa, noin 0,6 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Työttömyysvakuutusrahastolta saatava vakuutusmaksutulo oli noin 185 miljoonaa euroa, noin 39 miljoonaa vähemmän kuin 2015.

Lisäksi Kevan vastuulla on lakiin pohjautuen valtion eläkemaksujen laskeminen ja kerääminen. Keva kerää eläkemaksut suoraan valtion eläkerahaston pankkitilille, mutta Kevan vastuulla ovat kaikki asiaan liittyvät käytännön toimet. Vuodelta 2016 valtion eläkemaksuja kertyi vajaat 1,7 miljardia euroa. Valtion eläkemaksuilla ei ole Kevan tilinpäätökseen tulospaikutusta.

KuEL-maksuprosentti 2007-2016

Vuosi	Työnantajan osuus				Palkansaajan eläkemaksu-prosentti	Yhteensä keskimäärin
	Palkka-perusteinen maksu	Eläkemenoperusteinen maksu	Varhaiseläkemenuperusteinen maksu	Yhteensä		
2016	17,10	5,21	0,90	23,21	6,19 ¹⁾	29,40
2015	17,20	5,62	0,80	23,62	6,19 ²⁾	29,81
2014	16,85	6,03	0,91	23,79	6,03 ³⁾	29,82
2013	16,45	6,64	0,91	24,00	5,58 ⁴⁾	29,58
2012	16,35	6,21	0,99	23,55	5,57 ⁵⁾	29,12
2011	16,10	6,45	1,00	23,55	5,10 ⁶⁾	28,65
2010	15,60	6,66	1,29	23,55	4,87 ⁷⁾	28,42
2009	15,90	6,60	1,10	23,60	4,62 ⁸⁾	28,22
2008	16,00	6,62	1,08	23,70	4,42 ⁹⁾	28,12
2007	16,50	6,54	0,79	23,83	4,61 ¹⁰⁾	28,44

- ¹⁾ alle 53 vuotiailla 5,70 % ja 53 vuotta täyttäneillä 7,20 %
²⁾ alle 53 vuotiailla 5,70 % ja 53 vuotta täyttäneillä 7,20 %
³⁾ alle 53 vuotiailla 5,55 % ja 53 vuotta täyttäneillä 7,05 %
⁴⁾ alle 53 vuotiailla 5,15 % ja 53 vuotta täyttäneillä 6,50 %
⁵⁾ alle 53 vuotiailla 5,15 % ja 53 vuotta täyttäneillä 6,50 %
⁶⁾ alle 53 vuotiailla 4,70 % ja 53 vuotta täyttäneillä 6,00 %
⁷⁾ alle 53 vuotiailla 4,50 % ja 53 vuotta täyttäneillä 5,70 %
⁸⁾ alle 53 vuotiailla 4,30 % ja 53 vuotta täyttäneillä 5,40 %
⁹⁾ alle 53 vuotiailla 4,10 % ja 53 vuotta täyttäneillä 5,20 %
¹⁰⁾ alle 53 vuotiailla 4,30 % ja 53 vuotta täyttäneillä 5,40 %

ELÄKKEET JA ETUUKSET

Keva saavutti vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkehakemusten käsittelyajoille sekä palvelutasolle asetetut strategiset tavoitteet, joilla mitataan toimeentulon katkeamattomuutta. Samalla pystyttiin parantamaan edelleen eläkepäätösten laatua ja ymmärrettävyyttä. Vakuutettujen asiakastytytyväisyys ylitti tavoitetason.

Vuoden 2016 aikana Kevassa toteutettiin isot tietojärjestelmämuutokset, jotka liittyivät vuoden 2017 alusta voimaan tulleeseen eläkeuudistukseen sekä valmistauduttiin uudistuksen toimeenpanoon. Myös kaikki eläkepäätösten fraasit uudistettiin ja samalla niissä siirryttiin sinuttelumuotoon.

Saapuneet hakemukset ja päätökset

Vuonna 2016 Keva teki 67 204 päätöstä, joista 60 056 oli varsinaisia eläkeasioita, 6 787 kuntoutuspäätöstä ja loput taloudellista tukea yms. koskevia etuuspäätöksiä. Hakemuksia Kevaan saapui 69 891, joista 62 701 koski varsinaisia eläkeasioita.

Luvuissa ovat mukana kaikki kunnallisen eläkelain (KuEL), valtion eläkelain (VaEL), kirkon eläkelain (KiEL) ja Kelan toimihenkilöitä koskevien säännösten (KelaL) mukaiset hakemukset ja niihin annetut päätökset. Yksityiskohtaiset eläkelakikohtaiset taulukot löytyvät toimintakertomuksen lopussa olevasta liitteestä.

KuEL-päätöksiä tehtiin ylivoimaisesti eniten: 51 652 kappaletta, mikä on 76,9 prosenttia kaikista Kevan tekemistä päätöksistä. VaEL-päätöksiä Keva teki 13 177, KiEL-päätöksiä 1 829 ja KelaL-päätöksiä 546 kappaletta.

Keva nopeutti käsittelyään vanhuuseläke- ja kuntoutushakemuksissa. Sen sijaan osa-aikaeläkkeissä, perhe-eläkkeissä ja työkyvyttömyyseläkkeissä käsittelyajat pitenevät.

Osa-aikaeläkkeen kumoaminen aiheutti sen, että jopa 39 % hakijoista halusi saada eläkkeen viimeisestä mahdollisesta ajankohdasta eli 1.1.2017 lukien. Jotta nämä hakemukset voitiin ratkaista, niihin kaikkiin tarvittiin tiedot kunkin henkilön vuoden 2016 ansioista, mikä pidensi käsittelyaikoja.

Perhe-eläkkeissä sekä työkyvyttömyyseläkkeissä tehdyissä rekisteritarkistuksissa löytyi muutamia

kymmeniä hakemuksia, jotka olivat jo kauan sitten jääneet toimittamatta toisesta eläkelaitoksesta Kevaan. Hakemusten toimittamisessa Kevaan oli myös muita viiveitä, jotka pidensivät kokonaiskäsittelyaikoja.

Päätöksistä 93,1 prosenttia annettiin palvelutasomittarin mukaan ajoissa (93,5 prosenttia vuonna 2015).

Nopeimmin käsiteltiin kuntoutushakemukset, joissa päätös annettiin keskimäärin 12 päivässä. Perhe-eläkkeiden käsittely kesti keskimäärin 18 päivää, vanhuuseläkkeiden käsittely 20 päivää ja osa-aikaeläkkeiden 27 päivää. Työkyvyttömyyseläkkeiden käsittelyaika oli pisin eli 42 päivää. Kevassa hakemukset käsiteltiin kaikissa eläkelajeissa 8–24 päivää nopeammin kuin yksityisissä eläkelaitoksissa keskimäärin.

Päätöksiä tehtiin 0,7 prosenttia (497 kappaletta) vähemmän kuin vuonna 2015. Vaikka päätösten kokonaismäärä pysyi lähes ennallaan, eläkelajien sisällä oli muutoksia.

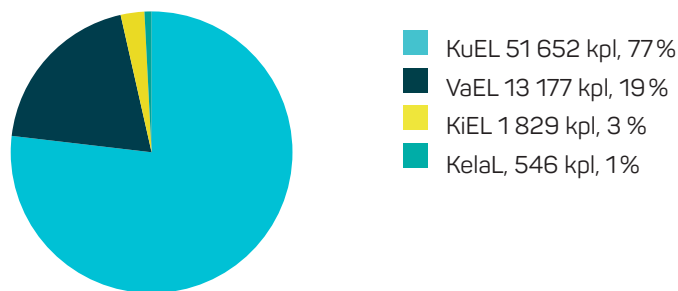
Suhteessa eniten lisääntyivät osa-aikaeläkepäättökset (37,6 prosenttia), mikä johtui siitä, eläkeuudistuksen myötä osa-aikaeläke poistui vuoden 2017 alussa. Osa-aikaeläkepäättöksiä tehtiinkin erityisen paljon joulukuussa.

Myös osatyökyvyttömyyseläkepäättöksiä annettiin selvästi (10,1 prosenttia) edellisvuotta enemmän. Osatyökyvyttömyyseläkkeiden osuus on kasvanut viime vuosina ja vuonna 2016 tehdyistä työkyvyttömyyseläkepäättöksistä peräti 38,3 prosenttia koski osatyökyvyttömyyseläkkeitä.

Perhe-eläkepäättösten määrä nousi 5,1 prosenttia.

Eniten väheni kuntoutuspäättösten määrä (-15,3 prosenttia).

Kevan tekemät päätökset eläkelaeittain

Eläkehakemusten kokonaiskäsittelyaika päivinä

Eläkelaji	2016	2015	Muutos, pv	Yksityiset laitokset 2016
Vanhuuseläke	20	22	-2	43
Osa-aikaeläke	27	19	8	51
Työkyvyttömyyseläke	42	39	3	66
Perhe-eläke	18	10	8	26
Kuntoutus	12	13	-1	29

Lähde: Eläketurvakeskus

Kaikkien päätösten määrä eläkelajeittain 2016 ja 2015

Laji	2016	2015	Muutos, %
Vanhuuseläkkeet	24 983	25 987	-3,9
Täydet työkyvyttömyyseläkkeet	16 090	16 338	-1,5
joista uusia päätöksiä	5 636	5 844	-3,6
Osatyökyvyttömyyseläkkeet	10 003	9 082	10,1
joista uusia tai ennakkopäätöksiä	4 076	3 675	10,9
Perhe-eläkkeet	5 896	5 611	5,1
Osa-aikaeläkkeet	3 084	2 241	37,6
Muut eläkeasiat	361	426	-15,3
Kuntoutuspäätökset	6 787	8 016	-15,3
Kaikki	67 204	67 701	-0,7

Vuoden 2015 alusta tuli voimaan lainmuutos, jonka mukaan eläkelaitosten tulee antaa työkyvyttömyyseläkkeen hakijalle ennakkopäätös oikeudesta ammatilliseen kuntoutukseen, jos sen edellytykset täyttyvät. Vuonna 2015 tämä muutos lisäsi kuntoutuspäätösten määrää, joka tasaantui vuonna 2016.

Laskua oli myös vanhuuseläkkeiden (-3,9 prosenttia), täysien työkyvyttömyyseläkkeiden (-1,5 prosenttia) sekä muiden eläkeasioiden (-15,3 prosenttia) päätösten määrissä.

Uusista eläkehakemuksista tehtiin 40 460 eläkepäätöstä, näistä myönteisiä päätöksiä oli 37 304. Työkyvyttömyyseläkkeitä koskevista uusista hakemuksista hylättiin 22,9 prosenttia (21,4 vuonna 2015). Yksityisissä laitoksissa uusista työkyvyttömyyseläkehakemuksista hylättiin keskimäärin 31,0. Kuntoutuspäätöksistä hylkääviä oli 15,3 prosenttia (13,4 vuonna 2015). Yksityisissä laitoksissa vastaava luku oli 19,2.

Hakemusten määrä nousi 4,1 prosenttia vuoteen 2015 verrattuna. Suhteessa eniten lisääntyivät osa-aikaeläkehakemukset (59,0 prosenttia). Myös osatyökyvyttömyyseläkkeitä (8,2 prosenttia), perhe-eläkkeitä (5,3 prosenttia) ja vanhuuseläkkeitä (3,9 prosenttia) haettiin enemmän kuin vuotta aiemmin.

Hakemuksista saapui sähköisesti 26 prosenttia (22 vuonna 2015). Kuntien eläkeasiamiehet välittivät Kevaan 16 prosenttia (15 vuonna 2015) kaikista eläkehakemuksista. Omat eläketietosi -palvelun kautta hakemuksista tuli 9 prosenttia (3 vuonna 2015). Vanhuuseläkkeistä sähköisten hakemusten osuus oli jo 58 prosenttia (50 vuonna 2015).

Eläkehakemusten määrän on arvioitu lähivuosinakin pysyvän korkeana, mikäli julkisen sektorin työeläkevakuutettujen määrä ja rakenne säilyvät nykyisellään. Nykyisten vakuutettujen ikä- ja ammattirakenteen pohjalta ei ole odotettavissa yllättäviä muutoksia eläkkeiden hakemiseen. Toimintaympäristön muutoksilla, erityisesti sote- ja maakuntauudistuksella voi olla hyvinkin isoja vaikutuksia vakuutettujen määrään ja rakenteeseen ja tätä kautta hakemusmääriin.

Eläkepäätösten oikaisumenettely

Vuonna 2016 Keva käsitteli niin sanotussa itseoikaisumenettelyssä yhteensä 1 450 päätöksiään koskevaa Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle tehtyä valitusta. Niistä 996 liittyi työkyvyn arviointiin. Kaikista valituksista Keva oikaisi kokonaan 13,4 prosenttia ja työkyvyn arviointia koskevasta valituksista 11,1 prosent-

tia. Muut valitukset toimitettiin lautakunnan käsiteltäväksi.

Keva käsitteli vuonna 2016 myös yhteensä 204 vakuutusosikeudelle tehtyä valitusta, jotka koskivat Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan antamia päätöksiä. Valituksista 175 koski työkyvyn arviointia ja niistä Keva oikaisi 1,1 prosenttia.

Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta muutti 10,0 prosenttia niistä Kevan hylkäävistä päätöksistä, joista oli valitettu. Vakuutusosikeudessa muuttui 9,7 prosenttia Kevan päätöksistä, joista oli valitettu.

Eläkkeelle siirtyneet

Kunnan, valtion, kirkon tai Kelan palveluksesta eläkkeelle siirtyneiden määrä nousi odotetusti vain hieman (3,1 prosenttia). Eläkkeelle siirtyi 21 242 työntekijää.

Eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 61,2 vuotta (nousua 0,2 vuotta vuoteen 2015 verrattuna) ja vanhuuseläkkeelle siirryttiin vuonna 2016 keskimäärin 63,7 vuoden iässä. Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden osuus oli 73,4 prosenttia kaikista eläkkeelle siirtyneistä. Myös uuden osatyökyvyttömyyseläkkeen aloittaneet lasketaan eläkkeelle siirtyneiksi, vaikka henkilö jatkaisikin työssä eläkkeen ohella.

Merkittävimmät työkyvyttömyyden syyt olivat tuki- ja liikuntaelinten sairaudet sekä mielenterveyden häiriöt, jotka kattoivat yhteensä 65 prosenttia työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden sairauksista.

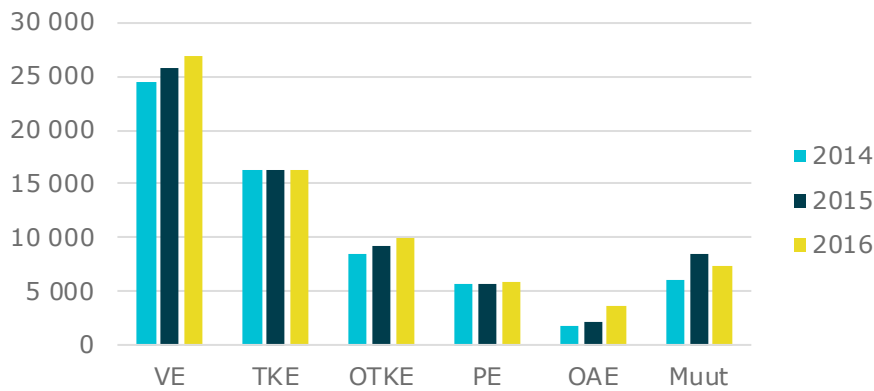
Eläkkeellesiirtymisiän odote 25-vuotiaalle kuntatyöntekijälle oli 61,2 vuotta (61,4 vuotta vuonna 2015) ja valtiotyöntekijälle (ilman sotilaita) 61,9 vuotta (62,3 vuotta vuonna 2015). Eläkkeellesiirtymisiän odote kuvaa, minkä ikäisenä 25-vuotiaat työntekijät siirtyisivät keskimäärin eläkkeelle, jos eläkkeelle siirryttäisiin tulevaisuudessa juuri samalla tavalla kuin tarkasteluvuonna. Koko työeläkesektorilla eläkkeelle siirtymisiän odote 25-vuotiaalle vuonna 2016 oli 61,1 vuotta.

Maksetut eläkkeet

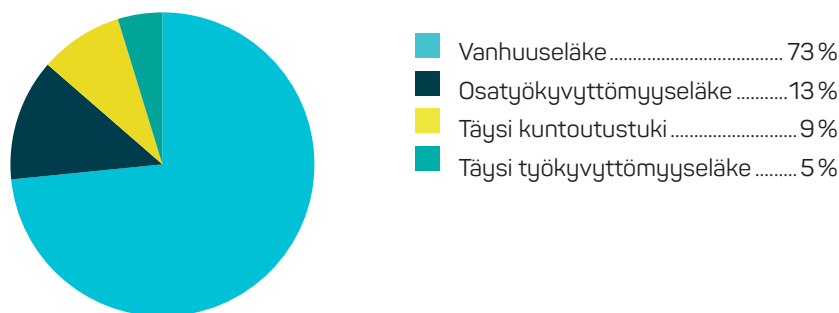
Kunnallisen eläkelain mukainen eläkemeno oli 4 738 miljoonaa euroa, mikä oli 193 miljoonaa euroa eli 4,2 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. Maksussa olevia eläkkeitä oli vuoden lopussa yhteensä noin 387 000 kappaletta, noin kaksi prosenttia vuotta 2015 enemmän.

Vuonna 2016 Keva maksoi valtion eläkkeitä 4 502 miljoonaa euroa, missä oli kasvua edelliseen vuoteen noin 62 miljoonaa euroa eli runsas prosentti. Valtion eläkkeitä oli vuoden lopussa maksussa noin 259 000

Kevaan saapuneiden hakemusten määrä eläkelajeittain

Eläkkeelle siirtyneiden osuus eläkelajeittain

kappaletta, vajaat 2 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Evankelis-luterilaisen kirkon eläkkeitä Keva maksoi noin 188 miljoonaa eli noin 4 prosenttia enemmän kuin 2015. Vastaava eläkemeno Kansaneläkelaitoksen toimihenkilöiden eläkkeiden osalta oli noin 96 miljoonaa, kasvua noin 3 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Valtio, evankelis-luterilainen kirkko ja Kansaneläkelaitos rahoittivat omat eläkkeensä siten, että ne maksoivat Kevalle valtiovarainministeriön päättämää kuukausittaista ennakkoa, joka vuoden lopussa täsmätettiin toteutuneen eläkemenon kanssa. Vuoden 2016 osalta Keva laskuttaa valtiolta vielä 7,3 miljoonaa euroa ja evankelis-luterilaiselle kirkolta miljoona euroa. Kansaneläkelaitokselle puolestaan palautetaan noin 0,06 miljoonaa euroa. Nämä korjaukset kirjattiin tilinpäätökseen oikaisemaan maksettuja ennakoita.

TYÖELÄMÄPALVELUT JA TYÖURIEN TUKEMINEN

Työurien tukemiselle kunta- ja valtiosektorille asetetut tavoitteet saavutettiin. Aikaisintaan 63-vuotiaana eläkkeelle siirtyneiden osuus kaikista eläkkeelle siirtyneistä oli kunta-alalla 62 prosenttia ja valtiolla 65 prosenttia, mikä oli 7 ja 6 prosenttiyksikköä yli tavoitteen. Osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden osuus kaikista työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneistä oli sekä kunta-alalla että valtiolla 50 prosenttia, mikä oli 9 ja 12 prosenttiyksikköä yli tavoitteen.

Keva tarjosi työnantaja-asiakkailleen työelämäpalveluja, jotka käsittivät konsultointia työhyvinvoinnin ja työkyvyn johtamiseen, aktiiviseen tukeen, muutoksen tukeen, työkyvyttömyyskustannusten hallintaan, työhyvinvointikyselyn tulokselliseen hyödyntämiseen sekä työterveysyhteistyön kehittämiseen. Lisäksi Keva

järjesti koulutuksia, valmennuksia, seminaareja ja työpajoja työhyvinvoinnin ja työkyvyn johtamisen tukemiseksi.

Keva-päivä järjestettiin uudella tavalla yhdistäen aikaisempia Kevan järjestämiä sidosryhmätilaisuuksia. Toimintaympäristön muutokseen liittyneeseen tapahtumaan osallistui 550 asiakasta.

Uutena avauksena kokeiltiin työelämän kehittämistä rahaa, jonka avulla tuetaan asiakkaiden työelämän kehittämiseen liittyviä hankkeita. Rahoitettavien hankkeiden teemana oli työhyvinvoinnin ja työkyvyn johtaminen. Hakemuksia tuli 47, joista rahoitusta sai 15 hanketta. Rahoitukseen oli varattu vuonna 2016 yhteensä 300 000 euroa ja kukin hanke sai 10 000–50 000 euroa. Hankkeita seurataan ja niiden keskinäistä verkottumista tuetaan.

Vuoden aikana toteutettiin yhteistyössä Työturvallisuuskeskuksen kuntaryhmän kanssa tutkimus julkisen alan työhyvinvoinnista. Tutkimuksessa tarkasteltiin kunta-alan ja evankelis-luterilaisen kirkon työntekijöiden työhyvinvointia.

Työhyvinvointikyselypalvelulla tuettiin työhyvinvointijohtamista kuudessa kunta-alan organisaatiossa. Luottamushenkilöt sidottiin aiempaa tiiviimmin mukaan työhyvinvoinnin johtamiseen. Lisäksi yhdessä organisaatiossa pilotoitiin toimintapaa, jossa konsultointi rakennettiin organisaation itse toteuttaman työhyvinvointikyselyn ympärille.

Kaari-laskuripalvelussa arvioitiin työkyvyttömyyden kuntatyönantajille aiheuttamia kustannuksia 35 työnantaja-asiakkaalle. Vakuutettujen määrän suhteen tarkasteltuna palvelun peitto oli 290 000 vakuutettua. 17 työnantajaa sai lisäksi analyysin omasta työkykyjohtamisestaan.

Työkykyjohtamisen analyysi -palvelussa pilotoitiin toimintatapaa, jossa analysointia tehtiin aikaisempaa enemmän yhdessä asiakkaiden kanssa. Suurille organisaatioille kokeiltiin laskennan analyysin ja raportin tuottamista organisaatiokohtaisina osallistavina työpajoina. Palvelua uudistetaan pilotin kokemusten perusteella vuoden 2017 aikana.

Työhyvinvointia strategisesti -valmennuksessa kehitetään strategista henkilöstö- ja työhyvinvointijohtamista. Valmennuksen kahdelle eri kurssille osallistui 63 henkilöä 20 organisaatiosta.

Asiakkaita palvellaan tulevaisuudessa aikaisempaa enemmän verkossa myös työelämäasioissa. Työkyvyttömyyskustannusten laskentaa voidaan jatkossa lisätä uuden verkkopalvelun myötä. Työhyvinvointikyselyn

verkkopalvelua kehitettiin ja jatkossa sen avulla voidaan tarjota työhyvinvointikysely entistä useammalle asiakasorganisaatiolle. Työhyvinvointi- ja työkykyjohtamisen arviointiin kehitettiin ja kokeiltiin työkalua. Työkalu otetaan käyttöön konsultoinnin tueksi alkuvuonna 2017.

Keskeinen sidosryhmähanke oli Suomen Kuntaliiton, KT Kuntatyönantajien sekä FCG:n kanssa toteutettava Esimiesten ja keskijohdon johtamisen kehittämishanke (EKJ). Helsingin kaupungin kanssa päätettiin pilottihanke, jonka tavoitteena oli kehittää suurten kaupunkien saamaa työhyvinvointi- ja työkykyjohtamisen palvelua. Lisäksi yhteistyössä Sovun Rakentajat Oy:n kanssa testattiin verkkopohjaista työyhteisösovittelutyökalua. Osana Kunteko-hanketta Keva toteutti Esimiestyö muutoksessa -oppimisverkoston ja Kirteko-hankeessa aktiivisen tukeen liittyvän oppimisverkoston.

Ammatillisen kuntoutuksen vaikuttavuutta pyrittiin parantamaan edistämällä kuntoutusprosessin aloittamista mahdollisimman varhain. Vuonna 2015 käynnistettiin kokeiluna kuntoutusselvittely, jonka tavoitteen oli löytää 90 sairauspäivän kohdalla henkilöt, jotka hyötyisivät ammatillisesta kuntoutuksesta. Toimintaa laajennettiin syksyllä 2016 niin, että kaikilla työnantajilla on mahdollisuus päästä mukaan selvittelyyn. Ammatillisesta kuntoutuksesta järjestettiin noin 50 tilaisuutta työnantajille ja työterveyshuolliolle.

Vuoden 2015 lakimuutoksen myötä työkyvyttömyyseläkeasian käsittelyssä on varmistettava hakijan oikeus ammatilliseen kuntoutukseen ensisijaisena etuutena. Kevästä 2016 lähtien Kevan sisäisiä prosesseja uudistettiin siten, että työkyvyttömyyseläkeasian käsittelijä antaa myös ammatillisen kuntoutuksen oikeuspäätöksen silloin kun se tulee annettavaksi eläkeasian käsittelyssä ilman erillistä hakemusta. Muutoksella on parannettu asiakaspalvelua ja asiakkaan kokonaistilanteen arviointia. Samalla on pystytty laittamaan enemmän voimavaroja siihen, että ammatillisen kuntoutuksen oikeuspäätökset ovat johtaneet suunnitelman syntyymiseen ja sitä kautta työurien jatkamiseen.

Asiantuntijalääkärit osallistuivat vuoden aikana yli 50 työterveyshuoltojen ja työnantajien kanssa järjestettyyn konsultaatioon, koulutukseen ja neuvottelutilaisuuteen.

Kevan tarjoamaan hylkäävän työkyvyttömyyseläkepääätöksen saaneiden tilanneselvittelyyn osallistui vuoden aikana noin 200 henkilöä.

SIJOITUSTOIMINTA

Vuoden 2016 sijoitustuottoihin ei etukäteen juuri kohdistunut odotuksia. Korkotaso oli jo vuoden alkaessa historiallisen alhaalla. Osakemarkkinoilla oli takanaan lukuisia hyviä vuosia finanssikriisin jälkeen. Pääomamarkkinoilla oltiin huolissaan maailmantalouden kasvusta sekä esimerkiksi tiedossa olleista merkittävistä poliittisista tapahtumista, kuten Brexit-äänestys, Yhdysvaltojen presidentinvaalit ja Italian perustuslakiäänestys.

Kaikissa edellä mainituissa äänestyksissä ja vaaleissa tulos oli se, mitä markkinat etukäteen pelkäsivät. Kuitenkin tapahtuma tapahtuman jälkeen markkinareaktiot kävivät vähäisemmiksi ja lyhyemmiksi. Aivan loppuvuodesta pääomamarkkinoilla näytettiin tulkitsevan lähes kaikki tapahtunut positiiviseksi ja sijoittajat palkittiin odottamattoman hyvällä tuottojen loppukiidolla.

Kevan sijoitusvuodesta 2016 tuli hyvä. Etenkin pääomasijoitusten sekä osake- ja korkosijoitusten tuotto oli korkea. Kiinteistösijoitukset ja hedge-rahastosijoitukset tekivät myös hyvät tulokset. Kaikkien omaisuuslajien tuloksiin voidaankin olla tyytyväisiä.

Kevalla oli vuoden 2016 alkaessa sijoituksia markkina-arvoltaan 40 990 miljoonaa euroa. Vuoden lopussa sijoitusten markkina-arvo oli 44 422 miljoonaa euroa. Tuotonlaskennassa käytettyjen sijoitusten markkina-arvo sisältää edellä mainittujen varojen lisäksi siirtosaamiin sisältyvät siirtyvät korot sekä muut erät yhteensä 4 102 miljoonaa euroa. Sitoutunut pääoma markkina-arvoin on nämä erät huomioon ottaen yhteensä 48 524 miljoonaa euroa. Omaisuuslajikohtaiset jakaumat on laskettu käyttäen tätä tuotonlaskennallista jakaumaa.

Sijoitukset jaetaan omaisuuslajeina korko-, osake-, kiinteistö-, pääoma- sekä hedgerahastosijoituksiin. Korkosijoituksia ovat velkakirjalainat, joukkovelkakirjalainat sekä rahamarkkinasijoitukset. Osaa sijoituksista Keva hallinnoi itse ja osaa hallinnoidaan omaisuudenhoitajien välityksellä. Tuottotavoitteen toteutumista suojataan myös johdannaisinstrumentein, joiden vaikutukset omaisuuslajiallokaatioon otetaan huomioon sijoitusomaisuuden riskikorjattua jakaumaa kuvaavissa luvuissa.

Omaisuuslajeista parhaan tuloksen tekivät pääomasijoitukset (14,5 prosenttia). Osakesijoitukset (noteeratut osakkeet 8,8 prosenttia) ja korkosijoitukset

(6,5 prosenttia) tuottivat erinomaisesti. Myös kiinteistö-sijoitusten (5,0 prosenttia) ja hedgerahastojen (3,6 prosenttia) tuotto oli hyvä.

Kevan sijoitusomaisuuden vuoden lopun riskinmuokaisesta markkina-arvosta korkosijoitusten osuus (sisältyen johdannaisten vaikutuksen) oli 45,1 prosenttia, noteerattujen osakkeiden osuus 36,1 prosenttia, kiinteistöjen 6,2 prosenttia, pääomasijoitusten 6,4 prosenttia ja hedgerahastosijoitusten 6,2 prosenttia.

Markkina-arvoinen kokonaistuotto kulujen jälkeen oli 7,4 prosenttia vuonna 2016. Sijoitusten kumulatiivinen pääomapainotettu reaalityttö rahastoinnin alusta (vuodesta 1988) vuoden 2016 loppuun oli vuotta kohti 4,2 prosenttia. Vastaavan ajanjakson reaalityttö pääomapainottamattomana oli 5,4 prosenttia. Viiden vuoden nimellistuotto ilman pääomapainotusta on ollut 8,2 prosenttia ja reaalityttö 7,1 prosenttia sekä kymmenen vuoden nimellistuotto ilman pääomapainotusta 5,1 prosenttia ja reaalityttö 3,4 prosenttia.

Korkosijoitukset

Korkomarkkinoilla vuoteen lähdettiin poikkeuksellisen alhaisilta korkotasoilta. Euroopan ja Yhdysvaltojen keskuspankkien tiet toimenpiteissä jatkoivat erkaantumistaan vuoden 2016 kuluessa. Euroopan keskuspankki joutui ja joutuu jatkamaan markkinoiden elvyttämistä, kun Yhdysvalloissa on jo siirrytty kiristystoimiin. Vastoin ennako-odotuksia korkovuodesta 2016 tuli erittäin hyvä.

Kevan sijoitukset joukkovelkakirjalainoihin ja korkorahastoihin olivat vuoden 2016 lopussa markkina-arvoltaan 16 621 miljoonaa euroa. Joukkovelkakirjasalkusta oli allokoitu ulkopuolisille omaisuudenhoitajille (mukaan lukien rahastot) 6 251 miljoonaa euroa eli 37,6 prosenttia. Joukkovelkakirjasijoitusten markkina-arvoinen tuotto oli 8,8 prosenttia.

Lainasaamisia (lukuun ottamatta Kevan omille yhtiöille myönnettyjä lainoja) oli vuoden 2016 lopussa 387 miljoonaa euroa. Tämä lainakanta laski vuoden aikana 70 miljoonaa euroa. Näiden lainasaamisten markkina-arvoinen tuotto oli 0,7 prosenttia.

Muiden rahoitusmarkkinavälineiden ja talletusten määrä oli vuoden 2016 lopussa 5 058 miljoonaa euroa.

Korkosijoituksista kirjattiin korkotuottoja yhteensä 169 miljoonaa euroa. Korkosijoitusten markkina-arvoinen tuotto oli 6,5 prosenttia.

Sijoitukset käyvin arvoin 31.12.2016

	miljoonaa euroa	%
Korkosijoitukset	22 066	45,5
Osakesijoitukset	17 352	35,8
Kiinteistösijoitukset	3 002	6,2
Pääomasijoitukset	3 109	6,4
Hedgerahastosijoitukset	2 995	6,2
Yhteensä	48 524	100

Sijoitusten valuuttajakauma käyvin arvoin 31.12.2016

	miljoonaa euroa	%
EUR	25 009	51,5
USD	20 088	41,4
JPY	1 850	3,8
GBP	751	1,5
SEK	276	0,6
CHF	235	0,5
Muut	315	0,6
Yhteensä	48 524	100

Sijoitusten maantieteellinen jakauma käyvin arvoin 31.12.2016

	miljoonaa euroa	%
Eurooppa (pl. Suomi)	15 759	32,5
Pohjois-Amerikka	13 312	27,4
Suomi	10 524	21,7
Kehittyvät markkinat	6 643	13,7
Japani	1 865	3,8
Muut	422	0,9
Yhteensä	48 524	100

Osakesijoitukset

Osakevuoden 2016 alku ennakoi vuodelle huonoa osaketulosta, alkuvuonna markkinat olivat välillä todella reilusti miinuksella. Keväällä kuitenkin alkoi osakemarkkinoiden nousu, joka vielä huipentui aivan vuoden lopulla. Markkinoilla koettiin välillä aikamoisia heilahteluja esim. erilaisten vaali- ja äänestystulosten myötä, mutta etenkin vuoden loppua kohden ikävätäkään yllätykset eivät enää juuri vaikuttaneet markkinoihin. Lopulta osakevuosi 2016 oli tulokseltaan hyvä.

Maailman osakkeiden keskimääräistä kehitystä kuvaava MSCI-tuottoindeksi (EUR) päättyi vuonna 2016 tasolle 11,0 prosenttia, kun se vuotta aiemmin oli ollut 10,5 prosenttia. Euroopan osakkeet nousivat Stoxx 600 -tuottoindeksillä mitattuna 1,7 prosenttia (9,6 prosenttia vuonna 2015). Aasialaisten osakkeiden tuotto (MSCI Asia-Pacific) oli 8,3 prosenttia (9,3 prosenttia).

Kevan noteerattujen osakesijoitusten markkina-arvoinen yhteismäärä oli vuoden 2016 lopussa 17 352 miljoonaa euroa. Ulkopuolisille omaisuudenhoitajille (mukaan lukien rahastot) oli allokoitu varoja yhteensä 14 342 miljoonaa euroa eli 82,7 prosenttia koko osakesalkusta.

Osakesijoituksista saadut osinkotuotot olivat 96 miljoonaa euroa. Noteerattujen osakesijoitusten markkina-arvoinen tuotto oli 8,8 prosenttia.

Kiinteistösijoitukset

Kevan kiinteistösalkku koostuu suorista sijoituksista kotimaisiin ja pohjoismaisiin kiinteistöihin ja kiinteistö-osakkeisiin sekä koti- ja ulkomaisista kiinteistörahastosijoituksista. Kiinteistörahastojen osuus kiinteistösijoituksista on noin kolmasosa.

Suorassa kiinteistösalkussa pyrkimyksenä on ollut vähentää toimistokiinteistöjen suhteellista osuutta sijoitussalkussa hankkimalla kaupallisia kiinteistöjä sekä asuinkiinteistöjä. Lisäksi suorassa kiinteistösalkussa käynnistettiin vuonna 2015 sijoitukset muihin Pohjoismaihin, alkaen Ruotsista.

Kiinteistöjen ja kiinteistöosakkeiden markkina-arvo oli vuoden lopussa 3 002 miljoonaa euroa, josta kiinteistörahastojen osuus oli 720 miljoonaa euroa. Näiden lisäksi kiinteistöyhtiöihin oli sitoutunut perinteisinä velkakirjalainoina 200 miljoonaa euroa. Koti- ja ulkomaisiin kiinteistörahastoihin tehtyjen sijoitussitoumusten kokonaismäärä oli 1 659 miljoonaa euroa, josta nostamattomien sitoumusten määrä oli 480 miljoonaa euroa.

Kevan omistamien 127 kiinteistöyhtiön vuokrattava pinta-ala oli vuoden 2016 päättyessä noin 857 000 m² ja niissä oli 4 082 vuokrasopimusta. Kiinteistöjen nettovuokratuotot olivat 100 miljoonaa euroa. Suorien kiinteistösijoitusten markkina-arvoinen tuotto oli 4,6 prosenttia. KTI-kiinteistöindeksin mukaisesti laskettu suorien kiinteistösijoitusten kokonaistuotto oli 4,8 prosenttia.

Kaikkien kiinteistösijoitusten markkina-arvoinen tuotto oli 5,0 prosenttia.

Pääoma- ja hedgerahastosijoitukset

Pääomasijoitusten toimintaympäristö pysyi markkinoiden haasteellisesta yleisilanteesta huolimatta hyvänä vuonna 2016. Hedgerahastojen toimintaympäristö oli puolestaan edellisen vuoden tapaan aiempia vuosia vaikeampi ja tuotot jäivätkin alhaisemmiksi kuin pitämällä aikavälillä.

Kevalla oli pääomasijoituksia vuoden lopulla 3 109 miljoonaa euroa (markkina-arvo) sisältäen sijoitukset noteeraamattomiin yhtiöihin. Hedge-rahastoissa oli vuoden lopussa yhteensä 2 995 miljoonaa euroa (markkina-arvo). Pääomasijoituksiin tehtyjen sijoitustoumusten kokonaismäärä oli vuoden lopussa 6 843 miljoonaa euroa, josta nostamattomien sitoumusten määrä oli 3 361 miljoonaa euroa.

Pääomasijoitusten markkina-arvoinen tuotto oli 14,5 prosenttia. Hedgerahastojen tuotto oli 3,6 prosenttia.

Sijoitusstrategia

Kevan strategiassa määritellään keskeiset kuntien eläkejärjestelmän rahoitukseen liittyvät periaatteet, joista johdetaan myös sijoitustoiminnalle asetettavat strategiset tavoitteet.

Hallitus ohjaa Kevan pitkän aikavälin sijoitustoimintaa sijoitusstrategialla. Lyhyemmällä aikavälillä hallitus ohjaa sijoitustoimintaa kullekin vuodelle hyväksyttävällä sijoitussuunnitelmalla, joka sisältää myös sijoitusvaltuudet.

Sijoitusstrategiassa kuvataan ne periaatteet ja menettelytavat, joilla pyritään saavuttamaan sijoitustoiminnalle asetetut tavoitteet. Keskeisin osa sijoitusstrategiaa on määritellä sijoitustoiminnan ohjauksessa noudatettavat periaatteet.

Kevan hallitus hyväksyi voimassa olevan sijoitusstrategian 8.5.2014. Vuoden 2016 keväällä Kevan sijoitustoimintoon perustettiin uusi yksikkö, joka käynnisti uuden sijoitusstrategian valmistelun.

Vastuullinen sijoittaminen

Tuotot eläkevastuun kattamiseksi syntyvät talouskasvun ajamana ja pitkällä aikavälillä. Kestävä taloudellinen kehitys on oleellinen tekijä pitkän tähtäimen tuottoja tavoiteltaessa.

Kevan hallitus on päättänyt keskeisimmistä sijoitustoiminnassa noudatettavista vastuullisuusperiaatteista. Hallitus on myös linjannut ne toimintatavat ja menettelyt, joilla pyritään varmistamaan vastuullisuus osana sijoitusprosessia.

Hallitukselle raportoidaan säännönmukaisesti, miten vastuullisuus on sijoitustoiminnassa toteutunut. Kevan omia toimintatapoja täydentää se informaatio, jota Keva saa ulkopuolisilta vastuullisuuteen keskittyviltä palveluntarjoajilta.

Vuonna 2016 sijoitustoimintoon perustetun sijoitusstrategiayksikön tehtävänä on kehittää Kevan vastuullista sijoitustoimintaa osana sijoitusstrategia-prosessia.

TYTÄR- JA OSAKKUUSYHTIÖT

Keva omisti vuoden 2016 lopussa kokonaan tai osittain 126 kotimaista kiinteistöyhtiötä, yhtä paljon kuin vuotta aiemmin. Keva omisti 105 kiinteistöyhtiötä kokonaan ja 10 yhtiöstä enemmistöosuuden. Osakkuusyhtiötä (omistusosuus 20–50 %) oli viisi. Kuudessa kiinteistöyhtiössä osuus oli tätäkin pienempi. Lisäksi Keva omisti 98 prosenttia Ruotsiin perustetusta yhtiöstä, joka hallinnoi kiinteistösijoituksia Ruotsissa.

Kiinteistöyhtiöiden lisäksi Keva omisti kokonaan Kuntasijoitus KE Oy:n, 30,66 prosentin osuuden Kuntarahoitus Oyj:stä sekä 25,5 prosentin osuuden Exilion Capital Oy:stä, joka toimii vastuunalaisena yhtiömiehenä Exilion Real Estate I Ky:ssä.

ELÄKEVASTUURAHASTO

Kevan vuosittaisten tulojen ja menojen erotus lisätään tai vähennetään eläkevastuurahastoon/rahastosta. Vuoden 2016 lopussa rahaston koko oli 48 635 miljoonaa euroa, mikä oli 3 686 miljoonaa euroa eli 8,2 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin.

KEVAN JÄSENYHTEISÖJEN ELÄKEJÄRJESTELMÄN KARTTUNEIDEN ETUUKSIEN PÄÄOMA-ARVO

Eläkesäädösten perusteella Kevan jäsenyhteisöjen eläkejärjestelmään on karttunut huomattavasti eläkevastuurahaston määrää enemmän etuuksia, joita ei ole vielä maksettu. Näiden karttuneiden etuuksien pääoma-arvon arvioidaan vuoden 2015 lopussa olleen 111 miljardia euroa. Arvio on noin 6 miljardia euroa korkeampi kuin aiemmin esitetty arvio. Korotus johtuu mm. Tilastokeskuksen uuden väestöennusteen mukaisen kuolevuuden huomioon ottamisesta sekä uuden rekisteriaineiston käyttöönnotosta. Vuoden 2016 aikana määrä kasvoi 2 miljardilla eurolla 113 miljardiin euroon.

Koska eläkevastuurahasto kasvoi vuonna 2016 enemmän kuin etuuksien pääoma-arvo, kattamattoman pääoma-arvon määrä väheni vuoden aikana 2 miljardilla eurolla.

Karttuneiden etuuksien pääoma-arvon arviointi perustuu parhaalle käytettävissä olevalle tiedolle, joka kuvaa kuolevuuden ja muiden tekijöiden kehitystä. Kyseessä on silti vain suuntaa antava arvio eläkejärjestelmän tilanteesta. Muutokset laskennassa käytetyissä oletuksissa voivat muuttaa sitä merkittävästi.

TOIMINTAKULUT, POISTOT JA LAKISÄÄTEISET MAKSUT

Toimintakulut ja poistot ennen saatuja korvauksia (bruttotoimintakulut) olivat vuonna 2016 79,6 miljoonaa euroa, mikä on 8,1 miljoonaa euroa eli 9,2 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2015.

Henkilöstökulut olivat suurin kuluerä, 39,9 miljoonaa euroa. Ne olivat 0,7 miljoonaa euroa eli 1,7 prosenttia pienemmät kuin edellisellä vuonna. Muut toimintakulut pienenevät 7 miljoonaa euroa eli 17,2 prosenttia vuoteen 2015 verrattuna. Tässä merkittävin tekijä oli it-kulujen pieneneminen 4,4 miljoonalla 20,5 miljoonaan euroon. Myös sijoitusten omaisuudenhoito- ja säilytyspalkkiot supistuivat noin 3 miljoonalla eurolla sijoitusten hoitotavan muutosten johdosta.

Keva sai korvauksia toimintakuluihin ja poistoihin muiden kuin kuntaeläkkeiden hoidosta yhteensä noin 19,2 miljoonaa euroa (22,4 miljoonaa vuonna 2015). Korvauksesta valtion osuus oli noin 16,1 miljoonaa, evankelis-luterilaisen kirkon noin 2 miljoonaa ja Kansaneläkelaitoksen noin 0,6 miljoonaa. Korvaukset pienenevät edelliseen vuoteen verrattuna, koska Kevan

kokonaiskustannukset olivat pienemmät ja valtion, evankelis-luterilaisen kirkon ja Kansaneläkelaitoksen osuus kaikista Kevan hoitamista eläketapahtumista pieneni.

Kevan nettotoimintakulut, joissa huomioidaan saadut korvaukset, kuvastavat kuntaeläkkeiden toimeenpanon kustannuksia. Ne olivat 60,4 miljoonaa euroa, mikä oli 4,9 miljoonaa euroa eli 7,5 prosenttia vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Toiminnoittain tarkasteltuna eläketoiminnon bruttotoimintakulut olivat 46,9 miljoonaa euroa, noin 9 prosenttia edellistä vuotta vähemmän. Saadut korvaukset huomioiden eläketoiminnon kulut pienenevät noin 6 prosenttia. Sijoitustoiminnon kulut olivat 15,8 miljoonaa euroa, noin 16 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2015. Sijoitustoimintoon ei kohdistunut saatuja korvauksia. Hallinnon bruttotoimintakulut olivat 17 miljoonaa euroa, noin 3 prosenttia edellistä vuotta vähemmän. Saadut korvaukset huomioiden hallinnon toimintakulut supistuivat vajaan prosentin.

Käyttöomaisuusinvestoinnit kohdistuivat lähinnä it-ohjelmiin ja -laitteisiin ja ne olivat 1,8 miljoonaa euroa, mikä oli 0,5 miljoonaa euroa edellistä vuotta vähemmän. Merkittävimmät it-investoinnit kohdistuivat sähköisten palveluiden kehittämiseen sekä 2017 eläkeuudistuksen vaatimiin järjestelmämuutoksiin.

Suunnitelman mukaiset poistot vuodelta 2016 olivat 5,9 miljoonaa euroa, 0,4 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2015.

Lakisääteisillä maksuilla tarkoitetaan Kevan osuutta Eläketurvakeskuksen, Työeläkeasioiden muutoksenhankulutakunnan ja Finanssivalvonnan kuluista. Kustannuksia kertyi 8,2 miljoonaa euroa, 0,5 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2015. Lakisääteisistä maksuista valtio, evankelis-luterilainen kirkko ja Kansaneläkelaitos maksoivat noin 2,3 miljoonaa.

Kaiken kaikkiaan Keva sai korvauksia toimintakuluihin, poistoihin ja lakisääteisiin maksuihin valtiolta, evankelis-luterilaiselta kirkolta ja Kansaneläkelaitokselta 21 miljoonaa euroa, mikä oli 3,4 miljoonaa euroa vähemmän kuin 2015.

HALLINTO

Kevan ylintä päätösvaltaa käyttää valtuuskunta, jonka jäsenet määrää valtiovarainministeriö kunnallisvaalikaudeksi kerrallaan. Valtuuskuntaan kuuluu 30 jäsentä, joista 26 määrätään Suomen Kuntaliiton esityksestä kunnallisvaalituloksen perusteella ja 4 kunta-alan pääsopijajärjestöjen esityksestä. Nykyisen valtuuskunnan toimikausi alkoi vuoden 2013 alussa ja kestää Keva-lain voimaantulosäännöksen mukaan vuoden 2017 elokuun loppuun.

Valtuuskunnan puheenjohtajana oli projektinjohtaja Harri Jokiranta Seinäjoelta ja varapuheenjohtajana IT-asiantuntija Maarit Ojavuo Kajaanista.

Valtuuskunta kokoontui vuoden 2016 aikana neljä kertaa. Valtuuskunnan varsinaisten jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 88. Kun mukaan luetaan varajäsenten osallistumiset, osallistumisprosentti oli 95. Valtuuskunnan kokouspalkkio on 400 euroa, minkä lisäksi puheenjohtajalle maksetaan 9 000 ja varapuheenjohtajalle 8 000 euron vuosipalkkio. Valtuuskunnan jäsenille maksettiin kokouspalkkioita yhteensä 70 575 euroa.

Kevan hallintoa hoitaa hallitus, jonka valtuuskunta valitsee kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Vuosiksi 2015–2016 valitun hallituksen puheenjohtajana toimi Tampereen pormestari Anna-Kaisa Ikonen. Varapuheenjohtajana toimi kaupunginjohtaja Kari Nenonen Vantaalta. Muut hallituksen jäsenet olivat Business Director Heini Jalkanen, viestintäkonsultti Sallamaari Muhonen, toimitusjohtaja Harri Virta, varatuomari Raimo Vistbacka, kansanedustaja Markus Lohi sekä neuvottelujohtaja Risto Kangas Julkisanalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:stä ja toimialajohtaja Päivi Niemi-Laine Kunta-alan Unioni ry:stä. Nykyinen hallitus jatkaa Keva-lain mukaan vuoden 2017 elokuun loppuun saakka.

Hallitus kokoontui kertomusvuoden aikana 13 kertaa. Hallituksen varsinaisten jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 90. Kun mukaan luetaan varajäsenten osallistumiset, osallistumisprosentti oli 97. Hallituksen kokouksissa on läsnäolo- ja puheoikeus myös valtuuskunnan puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla. Hallituksen jäsenen kokouspalkkio on 400 euroa. Lisäksi maksetaan vuosipalkkioita hallituksen puheenjohtajalle 18 000 euroa, varapuheenjohtajalle 10 000 euroa ja jäsenelle 8 000 euroa. Hallituksen jäsenille maksettiin kokouspalkkioita yhteensä 64 800 euroa.

Valtuuskunnan ja hallituksen lisäksi Kevan lakisääteinen toimielin on sijoitusneuvottelukunta, jonka kymmenen jäsentä hallitus kutsuu toimikaudekseen. Sijoitusneuvottelukunnassa on mukana kunta-alan pääsopijajärjestöjen, valtiovarainministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön edustus. Sijoitusneuvottelukunnan puheenjohtajana toimi talousjohtaja Seppo Juntti ja varapuheenjohtajana ylijohtaja Terttu Savolainen. Sijoitusneuvottelukunta ei kokoontunut kertomusvuonna. Sijoitusneuvottelukunta jatkaa hallituskauden mukaisesti vuoden 2017 elokuun loppuun.

Johtosäännössä määrättyinä toimielimenä on hallituksen toimikaudekseen valitsema työelämän kehittämistyöryhmä. Työryhmän tehtävänä on kehittää toimenpiteitä kuntatyöntekijöiden terveyden ja työkyvyn ylläpitämiseksi. Työryhmän 12 jäsenestä 6 valitaan kunnallisten pääsopijajärjestöjen esityksestä. Työryhmän puheenjohtajana toimi HUS-kuntayhtymän toimitusjohtaja Aki Lindén. Työelämän kehittämistyöryhmä kokoontui kertomusvuoden aikana kolme kertaa. Työelämän kehittämistyöryhmä jatkaa hallituskauden mukaisesti vuoden 2017 elokuun loppuun.

Toimitusjohtajan virkaa hoiti alkuvuoden vt. toimitusjohtajana Tapani Hellstén. Valtuuskunta valitsi kokouksessaan 16.2.2016 uudeksi toimitusjohtajaksi valtiotieteiden maisteri Timo Kietäväisen. Uusi toimitusjohtaja aloitti virassa 1.5.2016.

Varatoimitusjohtajina toimivat Tapani Hellstén sekä Kimmo Mikander. Hellsténin pääasiallisena vastuualueena on eläke- ja työelämäpalvelut ja Mikanderin vastuualueena asiakkuudet.

Säännöllisesti kokoontuva johtoryhmä toimii toimitusjohtajan tukena Kevan johtamisessa. Johtoryhmä käsittelee valmistelevasti hallitukselle meneviä asioita sekä muita toiminnan johtamisen ja suunnittelun kannalta keskeisiä asioita. Johtoryhmä kokoontui vuoden aikana 40 kertaa. Johtoryhmän puheenjohtajana olivat vuonna 2016 toimitusjohtaja Timo Kietäväinen (30.4.2016 saakka vt. toimitusjohtaja Tapani Hellstén) ja jäseninä varatoimitusjohtaja Tapani Hellstén, varatoimitusjohtaja Kimmo Mikander, sijoitusjohtaja Ari Huotari, talousjohtaja Tom Kåla ja vt. yhteisten palveluiden toiminnon johtaja Paula Sivunen sekä henkilöstön edustaja, luottamusmies Pasi Lehto. Johtoryhmän sihteerinä toimi compliance officer Markus Mankin.

HENKILÖSTÖ

Kevan henkilöstömäärä oli vuoden 2016 lopussa 540 henkilöä (546 vuonna 2015), joista 20 oli määräaikaisia (16 vuonna 2015). Kevan henkilöstöstä naisia oli noin 70 prosenttia, keski-ikä oli 49,2 vuotta.

Toimintakulttuurin kehittäminen on yksi Keva 2019 -hankkeista. Hankkeessa uudistetaan mm. johtamista, henkilöstökäytäntöjä, toimitiloja ja sähköisiä työskentelytapoja. Hankkeessa hyödynnetään myös sisäisiä muutosagentteja, kevantteja.

Kevan johtamisjärjestelmän ja organisaation uudistamista koskevat yhteistoimintaneuvottelut pidettiin syksyllä 2016. Organisaatiouudistuksen tavoitteena oli vastata toimintaympäristön muutoksen Kevalle asettamiin haasteisiin. Organisaatiomuutoksen tuloksena Asiakkuustoiminto ja Yhteiset palvelut yhdistettiin Asiakkuudet ja palvelut -matriisitoiminnoksi. Suoraan toimitusjohtajan alaisuuteen siirtyivät HR-yksikkö, viestintäyksikkö ja sidosryhmäyhteistyö sekä riskienhallinta ja sisäinen tarkastus. Viestintäyksikköön perustettiin uusi viestintäjohtajan tehtävä. Muutokseen ei liittynyt henkilöstövähennyksiä.

Vuonna 2016 henkilöstölle järjestettiin monipuolista koulutusta ja valmennusta. Osaamisen kehittäminen kohdistui erityisesti eläkeuudistukseen. Koulutuksilla tuettiin myös tiimityöskentelyä, digitalisaation ja asiakaslähtöisyyden osaamista sekä hallinnollisen lainsäädännön tuntemusta. Viestintäkoulutuksessa keskityttiin erityisesti sosiaaliseen mediaan. Koulutusta järjestettiin myös Office 2016:sta sekä pilvitoimistosta.

Esimiestyötä tuettiin esimieskoulutuksella ja muilla tilaisuuksilla. Teemoina olivat muiden muassa Keva 2019 -hankkeet, lean-ajattelu sekä työsuhte- ja työsuojeluasiat.

Uusi HR-järjestelmä Sympa otettiin käyttöön toukokuussa. Kehityskeskusteluissa asetettiin viime vuoden tapaan neljä henkilökohtaista tavoitetta ja lisäksi arvioitiin edellisen vuoden tavoitteiden toteutumista.

Erillistä henkilöstön työtyytyväisyystutkimusta ei tehty vuonna 2016. Syksyllä henkilöstölle tehtiin työympäristökysely, mainetutkimus ja työpaikkaselvitys sekä osalle henkilöstöä terveystutkimus. Vuonna 2015 tehdyn henkilöstötutkimuksen kehittämistoimenpiteitä jatkettiin.

Terveystalo aloitti 1.5.2016 työterveyshuollon palveluntarjoajana ja samalla päättyi monivuotinen yhteistyö Mehiläisen kanssa.

Työhyvinvointia tuettiin aiempien vuosien tapaan monipuolisella liikunta- ja harrastekerhotoiminnalla. Henkilöstöllä oli käytössään myös liikunta- ja kulttuurietu sekä työsuhdematkaetu. Työkyvyn tukemiseksi ja ylläpitämiseksi Kevassa on ollut käytössä aktiivisen tuen malli.

TIETOHALLINTO

Eläkejärjestelmien kehittämisessä keskityttiin vuonna 2016 vuoden 2017 eläkeuudistuksesta johtuvien lain vaatimien tietojärjestelmämuutosten toteutukseen. Suurin osa eläkeuudistuksen tietojärjestelmämuutoksista tehtiin Arek Oy:n ylläpitämiin tietojärjestelmiin. Hanke sujui hyvin ja tarvittavat tietojärjestelmämuutokset saatiin aikataulussa tuotantoon.

Digitaalisten palveluiden kehittäminen oli Kevan painopisteenä. Syksyllä 2016 otettiin käyttöön uusi eläkkeiden hakemuspalvelu, asiakkaat arvioivat sen helppokäyttöiseksi ja selkeäksi. Työnantajamaksujen laskennan ja laskutuksen hoitava uusi maksuosuusjärjestelmä verkkopalveluineen sekä pientyönantajien uudet verkkopalvelut palvelussuhdetietojen ilmoittamiseen otettiin tuotantoon tammikuussa. Kevan verkkosivut ja työnantajien verkkopalvelut rakennettiin uudelle julkaisualustalle.

Eläkkeiden maksatusjärjestelmän julkisen hankintalain mukainen kilpailutus käynnistettiin. Nykyinen elinkaarensa päässä oleva järjestelmä on tarkoitus korvata uuden teknologian järjestelmällä. Tämä mahdollistaa muun muassa aiempaa automatisoidun käsittelyn.

Vuoden 2016 aikana otettiin käyttöön Office 365-pilviratkaisu toimistokäyttöön. Ratkaisu mahdollistaa entistä sujuvamman työskentelyn eri päätelaitteilla ja se tukee työntekoa esimerkiksi etätyössä.

SISÄINEN VALVONTA

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kaikkia niitä toimintatapoja, järjestelmiä ja menetelmiä, joiden avulla johto pyrkii varmistamaan Kevan toiminnan tehokkuuden, taloudellisuuden ja luotettavuuden. Sisäisen valvonnan keskeisiä osa-alueita ovat päivittäisen esimiesvalvonnan lisäksi riskienhallinta ja compliance-toiminta sekä sisäinen tarkastus.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan yleinen kehittäminen

Riskienhallinnan yleisen kehittämisen painoalueena vuonna 2016 olivat riskienhallintaprosessin integroinnin vahvistaminen toiminnan suunnittelu-, ohjaus- ja johtamisprosesseissa sekä riskienhallintaprosessin käytäntöön viennin jatkaminen organisaation eri tasoilla. Riskikartoitukset raportoitiin toimitusjohtajalle ja johtoryhmälle puolivuositain. Riskienhallintaprosessin seuranta- ja raportointimenettelyjä sekä niihin liittyvää teknistä tukea kehitettiin ja dokumentaatiota täydennettiin.

Tietoturvallisuuden ja tietosuojan kehittämiseksi jatkettiin toimintaan liittyvien periaatteiden, toimintamallien ja prosessien sekä riskianalyyysien kehittämistä. Tietojärjestelmien teknistä tietoturvasoa testattiin tietoturva-auditointien avulla. Painopisteenä oli myös EU-tietosuoja-asetuksen voimaantuloon valmistautuminen.

Sijoitustoiminnan riskienhallinnassa kehitettiin mm. riskiraportointia, valtuus- ja limiittiseurantaa, sijoitusprosesseja sekä näihin liittyvää dokumentaatiota.

Varautumissuunnitelmat

Toiminnan häiriöttömyyden varmistamiseksi Kevassa on hallituksen hyväksymä laitostason valmiussuunnitelma sekä sitä täydentävät johtoryhmän hyväksymät toimintokohtaiset varautumissuunnitelmat.

Merkittävimmät riskit

Julkisen sektorin rakenne- sekä sote- ja maakuntauudistusten käytännön ratkaisujen lopulliset vaikutukset ovat vielä monilta osin avoinna, mutta jo tässä vaiheessa voidaan arvioida uudistuksilla olevan mahdollisesti merkittäviäkin vaikutuksia Kevan toimintaan sekä Kevan oikeudelliseen asemaan ja rooliin julkisen sektorin eläkevakuuttajana. Nämä seikat heijastuvat myös Kevan strategisissa riskeissä.

Keva arvioi kunnallisen eläkelain piirissä olevan henkilömäärän alenemisen ja sitä seuraavan rahoituspohjan merkittävän heikkenemisen pitkällä aikajänteellä suurimmaksi strategiseksi riskiksi pitkällä aikavälillä. Rahoituspohja voi heikentyä, jos kunnallisen eläkelain mukaan vakuutettujen määrä supistuu esimerkiksi kunnallisten palveluiden yhtiöittämisen tai ulkoistamisen vuoksi. Tästä voi puolestaan syntyä paineita korottaa eläkemaksua. Sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksiin liittyvät epävarmuustekijät sekä mahdolliset

muutokset kunnallisten palveluiden toteuttamistavoissa korostavat riskin merkitystä entisestään pidemmällä aikavälillä.

Sijoitustoiminnan pitkän aikavälin tuoton jääminen alle sijoitusstrategiassa asetetun tavoitetason Keva arvioi myös suureksi strategiseksi riskiksi. Tavoitetaso määräytyy eläkejärjestelmän kulloisenkin rahoitustilanteen mukaan. Markkinaympäristö oli sijoitustoiminnan kannalta edelleen haasteellinen. Sijoitustoiminnan pitkän aikavälin kumulatiivinen pääomapainotettu reaalityttö 1988–2016 oli vuotta kohti 4,2 prosenttia.

Kevan johtamiseen ja hallintoon sekä asiakastytyväisyyteen Keva arvioi liittyvän keskiuuria strategisia riskejä. Vuonna 2016 käynnistettiin merkittäviä johtamisjärjestelmän ja -kulttuurin sekä organisaation uudistamishankkeita vastauksena toimintaympäristömuutosten haasteisiin, joista keskeisin on sote- ja maakuntauudistus.

Merkittävimmät operatiiviset riskit liittyivät henkilöstöön, toimintaprosesseihin, tietojärjestelmiin sekä tietoturvaan ja hanke- ja projektihallintaan.

Markkina- ja likviditeettiriskit

Sijoitusten lyhyen aikavälin riskinä on markkina-arvojen heilahtelu. Tätä riskiä voidaan kuvata Value-at-Risk-luvulla (VaR). Kahden vuoden kuukausituottojen perusteella laskettu Kevan sijoitusten VaR-luku oli vuoden 2016 lopussa 1 495 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa koko sijoitussalkun suurinta mahdollista tappiota 97,5 prosentin todennäköisyydellä yhden kuukauden aikajänteellä. Edellisen vuoden lopussa VaR-luku oli 1 223 miljoonaa euroa. VaR-luku on hieman noussut, sillä vuotuinen volatilitteetti on noussut (6,4 prosenttia) verrattuna vuoteen 2015 (6,0 prosenttia).

Koska Kevan saama maksutulot ylitti eläkemenon, likviditeettiriskin merkitys oli vähäinen.

Compliance-toiminta

Kevassa on riippumaton Compliance-toiminto, jonka tehtävänä on tukea johtoa ja koko organisaatiota hyvän hallinnon ja toimintaan liittyvien ulkoisten ja sisäisten sääntöjen noudattamisen varmistamisessa. Compliance valvoo hallituksen hyväksymän toimintasuunnitelman mukaisesti, että Kevan toiminnassa noudatetaan lainsäädäntöä, viranomaisohjeita ja sisäisiä ohjeita. Neuvonnalla ja ohjeistuksella pyritään vahvistamaan luottamusta Kevan toimintaan sekä vahvistamaan vastuullista toimintakulttuuria. Compliance seuraa myös toimintaan ja toimintaympäristöön liittyviä lainsäädäntö-

muutoksia ja tukee osaltaan johtoa varautumisessa lainsäädännön muutoksiin. Compliance-toiminnolla on hallituksen hyväksymä toimintaohje.

Sisäpiiriohje

Kevalla on hallituksen vahvistama sisäpiiriohje.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on Kevan ohjauksen ja valvontajärjestelmän osa, joka toimii toimitusjohtajan apuna sekä hallituksen tukena heidän valvontatehtävässään. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida riippumattomasti ja objektiivisesti Kevan toimintojen ja prosessien osalta niiden riskienhallinnan, sisäisen valvonnan sekä johtamis- ja hallintomenettelyiden asianmukaisuutta, toimivuutta, tehokkuutta ja riittävyyttä ja antaa suosituksia näiden parantamiseksi. Sisäisen tarkastuksen toiminta perustuu hallituksen vuosittain vahvistamaan sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelmaan Toimintoraportoi hallituksen hyväksymän sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen mukaisesti tekemästään tarkastustyöstä ja johtopäätöksistä toimitusjohtajalle sekä hallitukselle.

TULEVAISUUDENNÄKYMÄT

Eläkeuudistuksen vaikutus tulee näkymään eläkekustannusten nousun hidastumisena julkisen sektorin eläkejärjestelmissä.

Sote- ja maakuntauudistuksen osana tulevan kansalaisen valinnanvapauden tarkemmat säädökset ovat vielä valmistelussa. Valinnanvapauden vaikutuksia palvelutuotannon ja samalla Kevan jäsenyhteisöjen eläkejärjestelmän palkkasumman kehitykseen on vielä vaikea täsmällisesti arvioida. Sote-uudistuksen osana valmisteltavan eläkejärjestelmien siirtymäajan järjestelyllä hillitään uudistuksen vaikutuksia eläkkeiden rahoitukselle, mutta on liian aikaista arvioida, millaiseksi Kevan jäsenyhteisöjen eläkejärjestelmän maksutaso tulee lähivuosina muodostumaan.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus muokkaa merkittäväällä tavalla kuntakenttää. Kuntien, kuntayhtymien ja valtion aluehallinnon henkilöstöä siirtyy vuoden 2019 alussa perustettavien maakuntien palvelukseen. Esitettyjen arvioiden mukaan maakuntien palvelukseen siirtyisi noin 6 000 valtion aluehallinnon työntekijää ja noin puolet Kevan jäsenyhteisöjen eläkejärjestelmän 520 000 vakuutetusta.

Sote-uudistuksen seurauksena keväällä 2017 käynnistynee jo aiemmin linjattu selvitystyö siitä, voitaisiinko Kevan jäsenyhteisöjen ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmän erillisyydestä luopua. Työryhmän työn pitäisi valmistua kesällä 2018.

Myös muiden kuin sote-palvelujen tuottamisessa tullaan varmasti soveltamaan monia uusia ratkaisumalleja ja yksityisen sektorin voimakas pyrkimys kuntapalveluiden laajoille markkinoille jatkuu edelleen voimistuen. Kuntatalouden sopeuttamisvaikutukset jatkuvat ja noin 16 000 vakuutetun vuotuinen eläkepoistuma tarjoaa mahdollisuuksia sopeutuksen ohella myös yksityisen sektorin palveluille.

Työeläkejärjestelmä on mukana verottajan johdolla kehitettävässä tulorekisteri-hankkeessa. Hankkeen ensisijainen lähtökohta on helpottaa työnantajan arkea ilmoitusliikenteen osalta. Työeläkejärjestelmän näkökulmasta hanke sisältää monia haasteita ja kompromisseja, mutta toteutuessaan se tulee muokkaamaan merkittäväällä tavalla työeläkelaitosten toimintaa ja mahdollistamaan myös uudenlaisia palveluita.

Kevan jäsenyhteisöjen eläkejärjestelmä siirtyy nykyisen käsityksen mukaan kuluvaan vuoden aikana käyttämään rahastojen tuottoja eläkkeiden maksamiseen. Tämä tuo sijoitustoimintaan uuden vaiheen, kun sijoitusten rahaksi muutettavuuden merkitys kasvaa.

Eläkesijoittajan näkökulmasta lähivuodet vaikuttavat entistä haasteellisemmilta. Maailmantalouden kasvu on osoittanut virkistymisen merkkejä, mutta esimerkiksi Yhdysvaltojen uuden hallinnon linjaukset voivat aiheuttaa ongelmia kansainvälisen talouden kehitykselle. Korkotason nousu vähentää korkosijoitusten houkuttelevuutta, mutta nousun vaihteistusta eri markkinoilla on vaikea arvioida. Osakkeisiin liittyvät epävarmuudet ovat edelleen lisääntyneet maailmantalouden kehitystä varjostavien mahdollisten protektionistien toimien myötä. Sijoitustoiminnassa ovatkin isolla todennäköisyydellä edessä epävarmemmat ja matalatuottoisemmat ajat kuin aiemmin.

LIITE: ELÄKELAKIKOHTAISET TAULUKOT

Eläkehakemusten kokonaiskäsittelyaika päivinä ja palvelutaso 2016

Eläkelaji	KuEL	VaEL	KiEL	KelaL	Yksityiset laitokset
Työkyvyttömyyseläkkeet	41	41	59	40	66
Vanhuuseläkkeet	20	17	22	16	43
Osa-aikaeläkkeet	27	30	26	38	51
Perhe-eläkkeet	19	16	24	54	26
Kuntoutuslupaukset	13	13	11	9	29
Palvelutaso	92,7	94,8	93	93,2	..

Käsittelyaikojen lähde: Eläketurvakeskus

Hakemusten hylkäysprosentti 2016

Hakemus	KuEL	VaEL	KiEL	KelaL	Yksityiset laitokset
Uusi työkyvyttömyyseläke	23,4	18,9	26,2	18,2	31,0
Kuntoutus	14,7	20,5	18,2	21,4	19,2

Käsittelyaikojen lähde: Eläketurvakeskus

Eläkepäätösten oikaisumenettely 2016

	KuEL	VaEL	KiEL	KelaL
Kevan itseoikaisut				
Kevan päätöstä koskevat valitukset, kpl	1 100	301	38	11
Kaikkien valitusten oikaisuprosentti	14,1	11,0	13,2	9,1
Työkyvyn arviointia koskevat valitukset, kpl	818	139	30	9
Työkyvyn arviointia koskevien valitusten oikaisuprosentti	12,2	6,5	3,3	11,1
Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan päätöstä koskevat valitukset, kpl	159	39	6	0
Kaikkien valitusten oikaisuprosentti	2,5	0	0	0
Työkyvyn arviointia koskevat valitukset, kpl	140	29	6	0
Työkyvyn arviointia koskevien valitusten oikaisuprosentti	1,4	0	0	0
Muutoksenhakuelinten ratkaisut				
Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan ratkaisemat valitukset, kpl	760	179	11	-
Muutosprosentti	9,5	10,1	9,1	-
Vakuutusosoikeuden ratkaisemat valitukset, kpl	179	52	7	-
Muutosprosentti	8,9	9,6	28,6	-

Saapuneiden KuEL-eläkehakemusten määrä eläkelajeittain 2016 ja 2015

Eläkelaji	2016	2015	Muutos, %
Vanhuuseläkkeet	19 126	18 038	6,0
Täydet työkyvyttömyyseläkkeet	13 956	13 795	1,2
Osatyökyvyttömyyseläkkeet	8 507	7 751	9,8
Perhe-eläkkeet	2 887	2 711	6,5
Osa-aikaeläkkeet	2 641	1 674	57,8
Osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet	116	0	..
Kaikki	47 233	43 969	7,4

Saapuneiden VaEL-eläkehakemusten määrä eläkelajeittain 2016 ja 2015

Eläkelaji	2016	2015	Muutos, %
Vanhuuseläkkeet	6 653	6 753	-1,5
Täydet työkyvyttömyyseläkkeet	1 788	1 952	-8,4
Osatyökyvyttömyyseläkkeet	1 102	1 104	-0,2
Perhe-eläkkeet	2 785	2 687	3,6
Osa-aikaeläkkeet	812	508	59,8
Osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet	32	0	..
Kaikki	13 172	13 004	1,3

Saapuneiden KiEL-eläkehakemusten määrä eläkelajeittain 2016 ja 2015

Eläkelaji	2016	2015	Muutos, %
Vanhuuseläkkeet	885	837	5,7
Täydet työkyvyttömyyseläkkeet	473	519	-8,9
Osatyökyvyttömyyseläkkeet	164	155	5,8
Perhe-eläkkeet	186	169	10,1
Osa-aikaeläkkeet	74	44	68,2
Osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet	3	0	..
Kaikki	1 785	1 724	3,5

Saapuneiden KelaL-eläkehakemusten määrä eläkelajeittain 2016 ja 2015

Eläkelaji	2016	2015	Muutos, %
Vanhuuseläkkeet	187	205	-8,8
Täydet työkyvyttömyyseläkkeet	93	82	13,4
Osatyökyvyttömyyseläkkeet	141	143	-1,4
Perhe-eläkkeet	47	43	9,3
Osa-aikaeläkkeet	48	23	108,7
Osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet	3	0	..
Kaikki	519	496	4,6

Kaikkien päätösten määrä eläkelajeittain 2016 ja 2015, KuEL

Eläkelaji	2016	2015	Muutos, %
Vanhuuseläkkeet	17 737	18 117	-2,1
Täydet työkyvyttömyyseläkkeet	13 779	13 729	0,4
joista uusia päätöksiä	4 825	4 908	-1,7
Osatyökyvyttömyyseläkkeet	8 564	7 686	11,4
joista uusia päätöksiä	3 491	3 120	11,9
Perhe-eläkkeet	2 887	2 706	6,7
Osa-aikaeläkkeet	2 303	1 663	38,5
Muut eläkeasiat	335	363	-7,7
Kuntoutuspäätökset	6 047	7 066	-14,4
Kaikki	51 652	51 330	0,6

Kaikkien päätösten määrä eläkelajeittain 2016 ja 2015, VaEL

Eläkelaji	2016	2015	Muutos, %
Vanhuuseläkkeet	6 267	6 818	-8,1
Täydet työkyvyttömyyseläkkeet	1 760	2 004	-12,2
joista uusia päätöksiä	608	689	-11,8
Osatyökyvyttömyyseläkkeet	1 132	1 100	2,9
joista uusia päätöksiä	458	431	6,3
Perhe-eläkkeet	2 782	2 692	3,3
Osa-aikaeläkkeet	672	515	30,5
Muut eläkeasiat	26	63	-58,7
Kuntoutuspäätökset	538	738	-27,1
Kaikki	13 177	13 930	-5,4

Kaikkien päätösten määrä eläkelajeittain 2016 ja 2015, KiEL

Eläkelaji	2016	2015	Muutos, %
Vanhuuseläkkeet	816	840	-2,9
Täydet työkyvyttömyyseläkkeet	460	525	-12,4
joista uusia päätöksiä	176	220	-20,0
Osatyökyvyttömyyseläkkeet	167	154	8,4
joista uusia päätöksiä	72	60	20,0
Perhe-eläkkeet	180	171	5,3
Osa-aikaeläkkeet	63	42	50,0
Muut eläkeasiat	0	0	
Kuntoutuspäätökset	143	176	-18,8
Kaikki	1 829	1 908	-4,1

Kaikkien päätösten määrä eläkelajeittain 2016 ja 2015, KelaL

Eläkelaji	2016	2015	Muutos, %
Vanhuuseläkkeet	163	212	-23,1
Täydet työkyvyttömyyseläkkeet	91	80	13,8
joista uusia päätöksiä	27	27	0,0
Osatyökyvyttömyyseläkkeet	140	142	-1,4
joista uusia päätöksiä	55	64	-14,1
Perhe-eläkkeet	47	42	11,9
Osa-aikaeläkkeet	46	21	119,0
Muut eläkeasiat	0	0	..
Kuntoutuspäätökset	59	36	63,9
Kaikki	546	533	2,4

Eläkkeelle siirtyneiden lukumäärä eläkelajeittain 2016

Eläkelaji	KuEL	VaEL	KiEL	KelaL
Vanhuuseläke	10 547	4 442	493	113
Täysi työkyvyttömyyseläke	840	128	32	6
Täysi kuntoutustuki	1 619	201	55	11
Osatyökyvyttömyyseläke	2 354	316	42	43
Kaikki	15 360	5 087	622	173

Eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä eläkelajeittain 2016

Eläkelaji	KuEL	VaEL	KiEL	KelaL
Vanhuuseläke	64,1	62,8	64,4	64,7
Täysi työkyvyttömyyseläke	58,0	57,5	59,2	59,9
Täysi kuntoutustuki	49,1	49,9	47,9	45,8
Osatyökyvyttömyyseläke	56,2	56,2	56,1	54,0
Kaikki	60,9	61,8	62,1	60,7

Hallintoelimet 2016

VALTUUSKUNTA KAUDELLA 1.1.2013–31.8.2017

Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet	Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Puheenjohtaja, Projektinjohtaja Harri Jokiranta Seinäjäki	Eritysavustaja Pilvi Torsti Helsinki	Chairman/Senior Partner Markku Koski Sievi	Päihdetyön johtaja Kirsi Torikka Savonlinna
Varapuheenjohtaja IT-asiantuntija Maarit Ojavuo Kajaani	Toiminnanjohtaja Risto Ervelä Sauvo	Ylilääkäri Outi Kuismen Oulu	Johtaja Marja Lähde Oulu
Varainhoitaja Miia Antin Hattula	Luokanopettaja Jonna Heikkilä Nakkila	Järjestöjohtaja Petri Lindroos JUKO ry	Järjestöpäällikkö Jarmo Niskanen JUKO ry
Viestintäpäällikkö Diana Bergroth-Lampinen Pori	Kunnallisneuvos Jukka Nyberg Kouvola	Hallintojohtaja Saku Linnamurto Savonlinna	Pekka Leskinen Leppävirta
Kunnanjohtaja Christina Båssar Korsnäs	Aluejohtaja Christian Sjöstrand Helsinki	Edunvalvontajohtaja Marja Lounasmaa Kunta-alan unioni ry	Lakimies Päivi Ahonen Kunta-alan unioni ry
Poliittinen sihteeri Piia Flink-Liimatainen Äänekoski	Key Account Manager Tommy Björkskog Naantali	Lehtori Leo Lähde Nokia	Asianajaja Hannu Kokko Vantaa (16.2.2016 asti)
Puheenjohtaja Keijo Houhala KTN ry	Puheenjohtaja Leila Lehtomäki KTN ry		Konsultti Teemu Meronen Helsinki (1.3.2016 alkaen)
Kunnallisneuvos Riitta Jakara Orivesi	Oikeustieteen yo. Toni Eklund Turku	Mielenterveyshoitaja Juhani Nummentalo Salo	Senior Advisor Ismo Pöllänen Imatra
Myyjä, eläkeläinen Paula Juka Muhos	Autoilija Jaakko Uuksulainen Kitee	Lehtori Lauri Nykänen Tornio	Erikoissairaanhoitaja Virpi Takalo-Eskola Oulainen
Puuseppä Harri Kerijoki Heinola	Agrologi Maarit Markkula Köyliö	Yrittäjä Helena Ojennus Parkano	Haastemies Simo Riuttamäki Huittinen
Business Analyst Niko-Tapani Korte Kuopio	Yrittäjä Sinikka Hälli Joensuu	Puheenjohtaja Silja Paavola KoHo ry	Johtaja Jukka Maarianvaara KoHo ry

Varsinaiset jäsenet

Kuljetusyrittäjä
Markku Pakkanen
Kouvola

Kätilö
Terhi Peltokorpi
Helsinki

Sisustussuunnittelija
Ulla Perämäki
Muurame

Yrittäjä
Antti Rantalainen
Hyvinkää

Toimittaja
Aki Räisänen
Kajaani

Käyttöpäällikkö
Jorma Räsänen
Kaavi

HTK
Tiina Sarparanta
Kajaani

Kieltenopettaja
Pia Sääski
Askola

Liiketoimintajohtaja
Elise Tarvainen
Saarijärvi

Henkilökohtaiset varajäsenet

Palvelutalon johtaja
Pauliina Takala
Muurame

Oikeustieteen yo.
Topi Heinänen
Ruokolahti

Psykologi
Markku Turkia
Mikkeli

VTM
Arto Ojala
Kemijärvi

Tulkki
Maija Jakka
Vihti

Erityisopettaja
Minna Sarvijärvi
Ylöjärvi

Henkilöstöpäällikkö
Salla Rundgren
Vaasa

Perhetukikeskuksen ohjaaja
Jorma Liukkonen
Kouvola

Apulaisosastonhoitaja
Aulikki Sihvonen
Kontiolahti

HALLITUS KAUDELLA 1.1.2015–31.8.2017**Varsinaiset jäsenet**

Puheenjohtaja
Pormestari
Anna-Kaisa Ikonen
Tampere

Varapuheenjohtaja
Kaupunginjohtaja
Kari Nenonen
Vantaa

Business Director
Heini Jalkanen
Naantali

Neuvottelujohtaja
Risto Kangas
JUKO ry

Viestintäkonsultti
Sallamaari Muhonen
Helsinki

Puheenjohtaja
Päivi Niemi-Laine
Kunta-alan Unioni ry

Kansanedustaja
Markus Lohi
Rovaniemi

Toimitusjohtaja
Harri Virta
Tammela

Varatuomari
Raimo Vistbacka
Alajärvi

Henkilökohtaiset varajäsenet

Johtaja
Saija Äikäs
Espoo

Kansanedustaja
Tarja Filatov
Hämeenlinna

Taloustieteen kandidaatti
Juha Kuisma
Lempäälä

Edunvalvontajohtaja
Anne Sainila-Vaarno
KoHo ry

Johtaja
Jani Moliis
Helsinki
12.1.2016 asti

Asianajaja
Hannu Kokko
Vantaa
16.2.2016 alkaen

Puheenjohtaja
Rauno Vesivalo
KoHo ry

Hyvinvoinnin ja terveyden
edistämisen koordinaattori
Tuula Partanen
Lappeenranta

Kiinteistöasiamies
Oili Heino
Pori

Sosiaalialan ohjaaja
Marke Tuominen
Äänekoski

SIJOITUSNEUVOTTELUKUNTA KAUDELLA 1.1.2015–31.8.2017

TYÖELÄMÄN KEHITTÄMISTYÖRYHMÄ 1.1.2015–31.8.2017

Varsinaiset jäsenet

Puheenjohtaja
Talousjohtaja
Seppo Juntti

Varapuheenjohtaja
Ylijohdaja
Terttu Savolainen

Johtaja
Ritva Fransman
KoHo ry

Finanssineuvos
Tuulia Hakola-Uusitalo
valtiovarainministeriö

Lainsäädäntöneuvos
Marja Isomäki
valtiovarainministeriö

Professori
Minna Martikainen

Budjettineuvos
Jouko Narikka
valtiovarainministeriö

Hallitusneuvos
Kari Parkkonen
työ- ja elinkeinoministeriö

Kehitysjohtaja
Mika Periaho
Kunta-alan unioni ry

Kaupunginjohtaja
Olavi Ruotsalainen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Hallintojohtaja
Jonna Sillman-Sola

Henkilöstöjohtaja
Sinikka Malin

Puheenjohtaja
Tero Ristimäki
JUKO ry

Finanssineuvos
Tuomo Mäki
valtiovarainministeriö

Hallitusneuvos
Auli Valli-Lintu
valtiovarainministeriö

Professori
Matti Keloharju

Apulaisbudjettipäällikkö
Juha Majanen
valtiovarainministeriö

Neuvotteleva virkamies
Tiina Ingman
työ- ja elinkeinoministeriö

Taluspäällikkö
Jan Saarinen
Kunta-alan unioni ry

Pääsihteeri
Sisko Seppä

Jäsenet

Puheenjohtaja
Toimitusjohtaja
Aki Lindén
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä HUS

Tilaaajohtaja
Kari Hakari
Tampereen kaupunki

Varatoimitusjohtaja
Tapani Hellstén
Keva

Neuvottelujohtaja
Risto Kangas
JUKO ry

Neuvottelujohtaja
Jukka Kauppala
JUKO ry

Edunvalvontajohtaja
Marja Lounasmaa
Kunta-alan Unioni ry

Johtaja
Jukka Maarianvaara
KoHO ry

Henkilöstöpäällikkö
Helena Metsälä
Porin kaupunki

Neuvottelupäällikkö
Anne Mironen
Kunta-alan unioni ry

Eläkejohtaja
Merja Paananen
Keva

Johtajaylilääkäri
Tapio Ropponen
Keva

Eduvalvontajohtaja
Anne Sainila-Vaarno
KoHo ry

Työryhmän sihteeri
Työelämäpalvelujen johtaja
Pauli Forma
Keva

Toimitusjohtaja
Timo Kietäväinen

Riskienhallinta ja sisäinen tarkastus
Sisäisen tarkastuksen päällikkö
Päivi Alanko

Asiakkuustoiminto

Varatoimitusjohtaja
Kimmo Mikander

Asiakkuudet-yksikkö
Asiakkuuspäällikkö
Jaana Kekäläinen

Asiakkuustoiminnan kehittämyksikkö
Asiakkuustoiminnan kehittämisspäällikkö
Tero Manninen

Neuvontapalvelut-yksikkö
Asiakaspalvelupäällikkö
Taina Uronen

Eläke- ja työelämäpalvelujen toiminto

Varatoimitusjohtaja
Tapani Hellstén

Eläkeyksikkö
Eläkejohtaja
Eija Korhonen

Työkyvyttömyysratkaisuyksikkö
Eläkejohtaja
Merja Paananen

Vakuutuslääketieteen ja kuntoutuksen yksikkö
Johtajaylilääkäri
Tapio Ropponen

Työelämäpalvelut-yksikkö
Työelämäpalvelujen johtaja
Pauli Forma

Sijoitustoiminto

Sijoitusjohtaja
Ari Huotari

Suorien arvopaperisijoitusten yksikkö
Johtaja, suorat arvopaperisijoitukset
Fredrik Forssell

Ulkoistettujen arvopaperisijoitusten yksikkö
Johtaja, ulkoistetut arvopaperisijoitukset
Maaria Eriksson

Vaihtoehtoisten sijoitusten yksikkö
Johtaja, vaihtoehtoiset sijoitukset
Markus Pauli

Kiinteistöyksikkö
Kiinteistöjohtaja
Petri Suutarinen

Sijoitusstrategiayksikkö
Johtaja, sijoitusstrategia
Jussi Karhunen

Lainojen ja sijoitushallinnon yksikkö
Sijoitusjohtaja
Ari Huotari (oto)

Rahoituksen, talouden ja riskienhallinnan toiminto

Talousjohtaja
Tom Kåla

Eläkkeiden maksuyksikkö
Eläkejohtaja
Anneli Kajas-Pätäri

Talouslyksikkö
Talouspäällikkö
Olli Pasanen

Arvopaperihallintoyksikkö
Arvopaperihallintopäällikkö
Johanna Haukkovaara

Middle Office -yksikkö
Middle Office -päällikkö
Juha Soinen

Rahoitusyksikkö
Rahoitusjohtaja
Allan Paldanius

Yhteisten palvelujen toiminto

Vt. YP-toiminnon johtaja
IT-johtaja
Paula Sivunen

HR-yksikkö
HR-johtaja
Mika Gylén

Viestintäyksikkö
Viestintäpäällikkö
Jouni Kempas

Sisäisten palvelujen yksikkö
Työympäristöpäällikkö
Kristina Vuorela

Lakiyksikkö
Lakiasiaintoiminnan johtaja
Karoliina Kiuru

IT-yksikkö
IT-johtaja
Paula Sivunen

JULKISEN ALAN
TYÖELÄKEOSAAJA

www.keva.fi

00087 KEVA
Puhelin 020 614 21